

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 22.7.2010
SEC(2010) 964 lopullinen

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

Euroopan tason alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun toimimisesta ja mahdollisuuksista

SISÄLLYS

<i>TIIVISTELMÄ</i>	4
1. Johdanto	6
2. Euroopan tason alakohtaiset neuvottelukomiteat	7
2.1 Neuvottelukomiteoiden dynaamisuus.....	7
2.2 Tulosten eri tyypit ja niiden merkitys	10
2.3 Laajentumisen huomioiminen.....	13
3. Euroopan tason alakohtaisten neuvottelukomiteoiden kuulemis- ja neuvotteluvalmiuksien parantaminen	14
3.1 Euroopan tason työmarkkinaosapuolten kuulemisvalmiudet ja hallinnolliset valmiudet.....	14
3.2 Neuvottelut ja valmiudet neuvotella sopimuksia.....	15
4. Euroopan tason alakohtaisten neuvottelukomiteoiden kattavuuden ja edustavuuden parantaminen	17
4.1 Komiteoiden kattavuuden ja koon mukauttaminen	17
4.2 Uusien toimijoiden osallistaminen muutoksiin mukautumiseen	17
4.3. Naisten ja miesten tasa-arvoisen kohtelun edistäminen	18
5. Euroopan tason alakohtaisten neuvottelukomiteoiden tehokkuuden parantaminen..	19
5.1. Synergiat ja tiedonvaihto toimialojen välillä	19
5.2 Tehokas käytännön toteuttaminen ja täytäntöönpanon parempi valvonta.....	20
5.3 Eurooppalaisen rahoituksen tehokkaampi käyttö	21
6. Päätelmät	21

- Liite 1: SEUT:n 154 artiklan mukaisesti kuullut Euroopan tason alakohtaiset työmarkkinaosapuolet
- Liite 2: SEUT:n 154 artiklan mukaisesti toteutetut alakohtaiset kuulemiset vuodesta 2006 alkaen
- Liite 3: Euroopan tason alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun tuottamat tekstityypit ja tulokset
- Liite 4: Euroopan tason alakohtaisten neuvottelukomiteoiden yhteiset saavutukset
- Liite 5: Jäsenvaltioiden edustus neuvottelukomiteoiden täysistuntoihin osallistuvissa valtuuskunnissa
- Liite 6: Vastuunjako itsenäisten sopimusten ja toimintakeskeisten tekstien täytäntöönpanossa
- Liite 7: Työllisyyttä ja ammattitaitoa käsittelevät Euroopan tason alakohtaiset neuvostot
- Liite 8: Työmarkkinaosapuolten ja alakohtaisten neuvottelukomiteoiden osallistuminen komission vaikutustenarviointimenettelyyn.
- Liite 9: Neuvottelukomiteoiden NACE-luokitukset
- Liite 10: Työntekijöiden lukumäärä toimialoittain EU:ssa vuonna 2008

TIIVISTELMÄ

Tässä asiakirjassa luodaan katsaus Euroopan tason alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun keskeisiin saavutuksiin ja tarkastellaan Euroopan tason alakohtaisten neuvottelukomiteoiden toimintaa. Asiakirjassa tarkastellaan komiteoiden dynamiikkaa, tuloksia ja vaikutusmahdollisuuksia vuodesta 1998 alkaen ja yksilöidään mahdolliset keinot, joilla kuulemisten ja neuvottelujen laajuutta ja laatua voidaan parantaa.

Taustaa: Komissio on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) mukaisesti sitoutunut edistämään ja helpottamaan Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelua, jota käydään sekä alakohtaisesti että useita toimialoja kattavasti. Alakohtaisella lähestymistavalla on pitkät perinteet Euroopan unionin jäsenvaltioissa, mikä näkyy työmarkkinajärjestöjen rakenteessa.

Komissio vahvisti vuonna 1998 Amsterdamin sopimuksen määräyksiin perustuvan kehyksen Euroopan tason alakohtaiselle työmarkkinavuoropuhelulle. Tämän tiimoilta komissio on perustanut 40 Euroopan tason neuvottelukomiteaa, joiden toiminta kattaa nykyään 145 miljoonaa työntekijää Euroopan keskeisillä toimialoilla (esim. *liikenne, energia, maatalous, rakennusala, kauppa, kalastus, julkiset palvelut, metalli, laivanrakennus, koulutus jne.*)

Euroopan tason alakohtaiset neuvottelukomiteat muodostavat foorumin, jolla voidaan pyytää ja esittää näkemyksiä eurooppalaisista politiikoista. Komiteoissa voidaan myös käydä itsenäistä työmarkkinavuoropuhelua, johon osallistuu Euroopan tason työmarkkinaosapuolia, jotka saattavat kehittää yhteisiä toimia ja käydä neuvotteluja yhteisesti kiinnostavista asioista, millä myötävaikutetaan suoraan EU:n työlainsäädännön ja -politiikkojen muotoutumiseen.

Neuvottelukomiteat käsittelevät esimerkiksi työterveyteen ja -turvallisuuteen, ammattikoulutukseen, ammattitaitoon, yhtäläisiin mahdollisuuksiin, liikkuvuuteen, yritysten sosiaalisen vastuuseen, työoloihin ja kestäväan kehitykseen liittyviä asioita.

Tulokset ja tulevaisuuden näkymät: Komiteoiden toiminta on tuottanut monentyyppistä tulosta – toiset niistä ovat sitovia, toiset eivät. Esimerkkinä tuloksista voidaan mainita sopimukset, jotka on pantu täytäntöön eurooppalaisen lainsäädännön avulla. Hyväksytyjen oikeudellisesti sitovien tekstien määrä on kasvanut ajan mittaan (pelkästään vuodesta 2004 lähtien on hyväksytty neljä tällaista tekstiä, ja samana ajanjaksona on annettu myös neljä uutta direktiiviä työllisyyden ja työterveyden ja -turvallisuuden alalla).

Saavutuksillaan nämä neuvottelukomiteat ovat myötävaikuttaneet eurooppalaisten työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen paranemiseen sekä työolojen paranemiseen Euroopassa. Niillä on valmiudet jatkaa tällä tiellä. Niiden alakohtainen talouden muutoksiin ja sosiaalisiin muutoksiin liittyvä kokemus ja asiantuntemus voi auttaa suunnittelemaan asianmukaisia elinkeinopolitiikkoja. Neuvottelukomiteat voivat osallistua sopimusneuvotteluihin edesauttaen työmarkkinasuhteiden nykyaikaistamista. Ne voivat kehittää panoksiaan osana ”Eurooppa 2020”-strategiaa, millä lujitetaan strategian omistajuutta ja täytäntöönpanoa.

Jotta parannukset toteutuisivat, Euroopan tason alakohtaisten työmarkkinaosapuolten ja niiden kansallisten jäsenjärjestöjen olisi jatkossakin kiinnitettävä huomiota hallinnollisiin valmiuksiinsa, edustavuuteensa ja käytännön toteuttamiseen. Komission olisi jatkettava

tukemistaan ja tarkkailtava komiteoiden toimintaa tiiviimmin, jotta niiden keskinäisiä synergioita voitaisiin hyödyntää paremmin ja niiden toiminnalla olisi entistä suurempi myönteinen vaikutus eurooppalaisiin politiikkoihin.

1. JOHDANTO

Euroopan unioni tunnustaa, että työmarkkinavuoropuhelu on yksi Euroopan sosiaalisen mallin tukipilareista ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja joustavuuden väline. Tämä vahvistettiin Lissabonin sopimuksen voimaantulolla. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 152 artiklassa korostetaan unionin sitoutuneisuutta edistämään Euroopan työmarkkinaosapuolten asemaa ja tukemaan työmarkkinavuoropuhelua. Se myös tunnustaa Euroopan työmarkkinaosapuolten itsenäisyyden¹. Useita toimialoja kattavan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun lisäksi alakohtaisella työmarkkinavuoropuhelulla on kasvava merkitys tässä eurooppalaisessa hallintovälineessä.

Euroopan tason työmarkkinavuoropuheluun liittyvä kuuleminen tunnustettiin vuonna 1951 tehdyssä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa ja vuonna 1957 tehdyssä Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa. Neuvottelut otettiin mukaan niin kutsutussa Val Duchesse -prosessissa² vuonna 1985, ja asiaa vietiin eteenpäin Euroopan tason työmarkkinaosapuolten vuonna 1991 sosiaalipolitiikasta tekemällä sopimuksella. Tämän tuloksena syntyi sosiaalipolitiikkaa koskeva pöytäkirja, joka liitettiin vuodelta 1993 olevaan Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen, johon se sisällytettiin pysyvästi³ vuonna 1997.

Komissio antoi jatkotoimena tiedonannon *Yhteisön tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun mukauttaminen ja edistäminen*⁴ ja 20. toukokuuta 1998 päätöksen, joissa käsiteltiin erityisesti Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelun alakohtaisuutta ja joilla perustettiin Euroopan tason alakohtaiset neuvottelukomiteat (jäljempänä ”neuvottelukomiteat”). Nämä neuvottelukomiteat toimivat foorumeina, joilla lisätään keskinäistä luottamusta, jaetaan tietoja, keskustellaan, kuullaan näkemyksiä, neuvotellaan ja toteutetaan yhteisiä toimia.

Komissio perustaa neuvottelukomiteoita yksittäisten toimialojen Euroopan tason työmarkkinaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, edellyttäen että vuonna 1998 tehdyn päätöksen perusteet täyttyvät: Euroopan tason työmarkkinaosapuolilla on oltava kansallisia jäsenjärjestöjä useissa maissa; myös itse jäsenjärjestöjen on oltava tunnustettuja kansallisia työmarkkinaosapuolia (edustavuus kansallisella tasolla); niillä pitää olla valmiudet neuvotella ja tehdä sopimuksia Euroopan tasolla (neuvotteluvaltuudet); niillä pitää olla asianmukaiset rakenteet, jotta ne voivat osallistua komiteatyöskentelyyn tehokkaasti. Edustus Euroopan tasolla perustuu näiden kolmen perusteen yhdistelmään, ja komissio valvoo sitä säännöllisesti⁵.

¹ SEUT:n 152 artikla: ”Unioni tunnustaa Euroopan tason työmarkkinaosapuolten aseman ja edistää sitä ottaen huomioon kansallisten järjestelmien monimuotoisuuden. Se helpottaa työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua niiden itsenäisyyttä kunnioittaen. Kasvua ja työllisyyttä käsittelevä sosiaalialan kolmikantahuippukokous osallistuu sosiaaliseen vuoropuheluun.”

² ”Val Duchesse” on käsite, jota käytetään kuvaamaan Euroopan tason työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun syntyä 1980-luvun puolivälissä, sillä toiminnan käynnistänyt kokous pidettiin Val Duchessen linnassa Brysselissä. Tämä oli tulosta komission silloisen puheenjohtajan Jacques Delorsin ajamasta aloitteesta, sillä hän päätti kutsua tammikuussa 1985 EU:n työmarkkinaosapuolten (UNICE – nykyään BusinessEurope, CEEP ja ETUC) kaikkien kansallisten jäsenjärjestöjen puheenjohtajat ja pääsihteerit koolle.

³ SEUT:n 154 ja 155 artikla (entiset 138 ja 139 artikla).

⁴ Komission tiedonanto *Yhteisön tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun mukauttaminen ja edistäminen*, KOM(1998) 322 lopullinen, 20.5.1998, ja siihen liitetty komission päätös 98/500/EY (EYVL L 225, 12.8.1998, s. 27).

⁵ Eurofound-säätiön avulla ja vakiomuotoista menetelmää noudattaen

http://www.eurofound.europa.eu/eiro/comparative_index.htm.

Komissio on tähän mennessä perustanut 40 neuvottelukomiteaa. Nämä neuvottelukomiteat kattavat päätöksillään, julistuksillaan ja sopimuksillaan lähes 145 miljoonaa työntekijää eli yli kolme neljäsosaa Euroopan työvoimasta. Ne ovat hyväksyneet yli 500 erityyppistä tekstiä⁶, joiden sitovuus vaihtelee. Esimerkkeinä näistä teksteistä mainittakoon sopimukset, jotka on määrä panna täytäntöön jäsenvaltioissa joko EU:n direktiivien nojalla tai tavanomaisia kansallisia menettelyjä noudattaen. Terveydenhuolto-, meriliikenne-, siviililentoliikenne- ja rautatieliikennealan Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ovat tehneet yhteensä kuusi työoloja, työaikaa sekä työterveyttä ja -turvallisuutta koskevaa sopimusta, jotka on pantu täytäntöön neuvoston direktiivien nojalla.

Neuvottelukomiteat on ensisijaisesti foorumi, jolla voidaan keskustella ja sopia siitä, kuinka kullakin alalla voidaan parantaa työoloja ja työmarkkinasuhteita. Toiminnallaan ne edistävät talous- ja sosiaalipolitiikkojen nykyaikaistamista. Euroopan tason alakohtaiset työmarkkinaosapuolet ovat oman toimialansa asiantuntijoita, ja ne tuntevat alansa työpaikkojen todellisen tilanteen. Niiden sijoittautuminen edesauttaa vastaamaan kysymyksiin, jotka liittyvät esimerkiksi muutosjohtamiseen, rakennemuutoksiin, tarvittavien ammatillisten valmiuksien ja koulutustarpeiden ennakoimiseen, työelämään siirtymiseen, työterveyteen ja -turvallisuuteen, työmarkkinoiden yhdentymiseen, nuorten työllisyyteen, yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin ja kestäväan kehitykseen, jotka kaikki ovat vuodet 2000–2010 kattavan Lissabonin strategian kannalta merkittäviä asioita ja jotka tulevat sisältymään myös ”Eurooppa 2020” -strategiaan⁷. Tästä syystä Euroopan tason alakohtaiset työmarkkinaosapuolet ovat entistä tiiviimmin mukana eurooppalaisessa päätöksenteossa.

Tämä komission yksiköiden valmisteluasiakirja laadittiin vuonna 2009 toteutetun Euroopan tason työmarkkinaosapuolten kuulemisen perusteella. Kuulemisen yhteydessä saatiin 54 vastausta, joista keskusteltiin yhdessä alakohtaisten työmarkkinaosapuolten kanssa vuosina 2009 ja 2010. Tässä valmisteluasiakirjassa kootaan yhteen kyseiset keskustelut ja yksilöidään mahdolliset keinot, joilla Euroopan tason alakohtaisten neuvottelukomiteoiden toimintaa voidaan parantaa.

2. EUROOPAN TASON ALAKOHTAISET NEUVOTTELUKOMITEAT

2.1 Neuvottelukomiteoiden dynaamisuus

Euroopan tason neuvottelukomiteoita on tällä hetkellä 40 kappaletta⁸, ja parhaillaan käydään keskusteluja satama- ja urheilualoista vastaavien uusien neuvottelukomiteoiden perustamisesta⁹.

Neuvottelukomiteoiden ensimmäinen sukupolvi pohjautui neuvoa-antaviin komiteoihin ja sekakomiteoihin, jotka oli perustettu Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen nojalla ja joissa oli kyse ensimmäisistä toimista yhteismarkkinoiden (*teräs, kaivannaisteollisuus, maatalous, merikalastus*) toteuttamiseksi. Näistä komiteoista tuli myöhemmin vuonna 1998 tehdyn päätöksen mukaisesti alakohtaisia neuvottelukomiteoita.

⁶ Työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun tietokanta: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=521&langId=en>.

⁷ <http://ec.europa.eu/eu2020/>.

⁸ Tähän lukumäärään sisältyy myös keskushallinnon ala, joka on läpäissyt kokeiluvaiheensa vuonna 2010. Katso myös: Dynamics of European sectoral social dialogue, Eurofound, 2009,

<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2008/98/en/2/EF0898EN.pdf>.

⁹ Myös elintarviketeollisuuden työmarkkinaosapuolet tarkastelevat mahdollisuutta perustaa alakohtainen neuvottelukomitea elintarviketeollisuuden kilpailukykyä käsittelevän korkean tason työryhmän suosituksesta.

Neuvottelukomiteoiden toinen sukupolvi syntyi sisämarkkinoiden muotoutuessa, mikä ilmeni vapauttamisena, yksityistämisenä ja työntekijöiden liikkumisena maasta toiseen. Näiden neuvottelukomiteoiden, jotka olivat alun perin 1990-luvulla toimineet sekakomiteoina tai epävirallisina työryhminä, muoto virallistettiin vuonna 1999 (*rakennusala, pankkitoiminta, kauppa, vakuutus toiminta, postitoiminta, televiestintä, sähköhuolto, esittävät taiteet*). Euroopan tason alakohtaisen neuvottelukomitean mallia on vuodesta 2000 lähtien sovellettu myös muihin toimialoihin kuten terveydenhuolto-, ateriapalvelu- ja laivanrakennusaloihin, audiovisuaaliseen alaan, kemianalaan, metallialaan, konetekniikka- ja koneenrakennusalaan sekä teknisille aloille. Neuvottelukomiteoissa on keskitytty muun muassa kysymyksiin, jotka koskevat ammatillista kelpoisuutta ja pätevyyttä, työntekijöiden liikkuvuutta, työterveyttä ja -turvallisuutta, ammattitaidoissa esiintyviä puutteita ja keinoja vaikuttaa eurooppalaisiin politiikkoihin.

Huolimatta siitä, että toimialojen välillä esiintyy suuria eroja, jotka liittyvät toimialojen toiminnan laajuuteen EU:ssa, asianomaisilla toimialoilla toimivien organisaatioiden kokoon ja työmarkkinaosapuolia edustavien järjestöjen¹⁰ rakenteeseen, vuonna 1998 perustetuilla neuvottelukomiteoilla on luotu yhteinen kehys, joka kattaa eri toimintamenetelmiä ja kokoontumistapoja hyödyntävän työmarkkinavuoropuhelun eri muodot.

Kaikilla komiteoilla on tiettyjä yhteisiä ominaisuuksia. Euroopan tason organisaatiot, joilla on yhteisiä tavoitteita, asialistoja ja toimintaohjelmia ja jotka tunnustavat toistensa aseman, voivat halutessaan perustaa neuvottelukomitean ja esittää komissiolle yhteisen pyynnön arvioida neuvottelukomitean edustavuutta. Tämän jälkeen komissio tarjoaa logistista ja toiminnallista tukea. Komissio tarjoaa alustavaa kokeiluvaihetta sellaisille Euroopan tason työmarkkinaosapuolille, jotka haluavat ensiksi kokeilla alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun toimivuutta ennen kuin ne sitoutuvat toimintaan pysyvästi. Tämä lisää joustavuutta, ja sitä on käytetty *keskushallinnon* tapauksessa.

Tällainen menettely auttaa yhdenmukaistamaan Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelun periaatteet sekä Euroopan tasolla että kansallisella tasolla. Se lisää luottamusta, kehittää kumppanuutta ja tukee työmarkkinajärjestöjen asianmukaisia edustusrakenteita. Kokeiluvaiheessa työmarkkinaosapuolilla on mahdollisuus tutustua eurooppalaisiin politiikkoihin ja saada käsitys komission tavoitteista ja resursseista.

¹⁰ Kun kyse on työmarkkinajärjestöjen osallistumisesta neuvottelukomiteoiden toimintaan, työnantajien valtuuskuntia edustavat usein yhden toimialan (esim. siviili-ilmailu tai pankkitoiminta) osalta useat järjestöt. Muilla talouden aloilla tilanne on vielä monimutkaisempi, koska työnantajat voivat edustaa vastakkaisia markkinasegmenttejä (yksityistetyillä talouden aloilla). Työnantajien edustus jakautuu 62:een Euroopan tason alakohtaiseen järjestöön. Tämä tilanne eroaa huomattavasti ammattijärjestöjen edustuksesta, joka huomattavasti yhdentyneempi (17 järjestöä) jakautuen Euroopan ammatilliseen yhteisjärjestöön (EAY) ja sen suuriin alakohtaisiin liittoihin. Neuvottelukomiteoiden valtuuskuntiin voi lisäksi kuulua järjestöjä, jotka komissio on hyväksynyt Euroopan tason alakohtaisiksi työmarkkinaosapuoliksi, sekä muita työmarkkinaosapuolten edustajia, jotka täydentävät edustusta.

Taulukko 1: Euroopan tason alakohtaiset neuvottelukomiteat

	Toimialat (40)	Euroopan tason työmarkkinaosapuolet		Epävirallinen rakenne	Virallinen komitearakenne
		Palkansaajat (17)	Työnantajat (62)		
1. sukupolvi	Teräs	EMF	Eurofer	1951*	2006
	Kaivannaisteollisuus	EMCEF	APEP, EURACOAL, UEPG, IMA, Euromines	1952*	2002
	Maatalous	EFFAT	GEOPA/COPA	1964**	1999
	Tieliikenne	ETF	IRU	1965**	2000
	Sisävesiliikenne	ETF	EBU, ESO	1967**	1999
	Rautatieliikenne	ETF	CER, EIM	1972**	1999
	Merikalastus	ETF	Europêche, COGECA	1974**	1999
Meriliikenne	ETF	ECSA	1987**	1999	
2. sukupolvi	Sokeriala	EFFAT	CEFS	1969	1999
	Jalkineala	ETUF: TCL	CEC	1982	1999
	Majoitus- ja ravitsemisala / matkailu	EFFAT	Hotrec	1983	1999
	Kauppa	UNI europa	EuroCommerce	1985	1999
	Vakuutustoiminta	UNI europa	CEA, BIPAR, AMICE	1987	1999
	Televiestintä	UNI europa	ETNO	1990**	1999
	Pankkitoiminta	UNI europa	EBF-BCESA, ESBG,EACB	1990	1999
	Siviililentoliikenne	ECA, ETF	ACI-Europe, AEA, CANSO ERA, IACA, IAHA,	1990**	2000
	Puhtaanapito	UNI europa	EFCI	1992	1999
	Rakennusala	EFBWW	FIEC	1992	1999
	Tekstiili- ja vaatetusala	ETUF:TCL	Euratex	1992	1999
	Yksityishenkilöiden turvallisuus	UNI europa	CoESS	1993	1999
	Postitoiminta	UNI europa	PostEurop	1994**	1999
	Puun työstäminen	EFBWW	CEI-Bois	1994	2000
	Sähköala	EPSU, EMCEF	Eurelectric	1996	2000
	Henkilökohtaiset palvelut	UNI europa	Coiffure EU	1998	1999
	Parkitseminen ja muu nahan valmistus	ETUF:TCL	COTANCE	1999	2001
Esittävät taiteet	EAEA	Pearle		1999	
Tilapäistyö	UNI europa	Eurociett		1999	
Huonekaluala	EFBWW	UEA, EFIC		2001	
3. sukupolvi	Laivanrakennusteollisuus	EMF	CESA		2003
	Audiovisuaaliala	EUROMEI, EFJ, FIA, IFM	EBU, ACT, AER, CEPI, FIAPF		2004
	Kemian teollisuus	EMCEF	ECEG		2004
	Paikallishallinto ja alueellinen hallinto	EPSU	CEMR	1996	2004
	Terveystieteet	EPSU	HOSPEEM		2006

Ateriapalvelut	EFFAT	FERCO	1998	2007
Kaasuala	EMCEF, EPSU	EUROGAS		2007
Ammattijalkapalloilu	FIFPro	EPFL, ECA		2008
Metalliala***	EMF	CEEMET	2006	2010
Paperiala	EMCEF	CEPI		2010
Opetusala	ETUCE	EFEE		2010
<i>Keskushallinto</i>	<i>TUNED (EPSU+CESI)</i>	<i>EUPAN (European public administrations network)</i>	<i>Kokeiluvaihe (2008–2010)</i>	

* EHTY:n perustamissopimuksen nojalla perustetut neuvoo-antavat komiteat; ** EY:n perustamissopimuksen nojalla perustetut sekakomiteat; *** Metall-, konetekniikka- ja koneenrakennusala sekä tekniset alat

2.2 Tulosten eri tyypit ja niiden merkitys

Vuonna 1998 antamassaan tiedonannossa komissio totesi, että Euroopan tason alakohtaiset neuvottelukomiteat olivat väline kuulemista, neuvotteluja ja yhteisiä toimia varten. Vuonna 2004 komissio ehdotti luokitusta¹¹ työmarkkinavuoropuhelun tulosten jaottelemiseksi. Luokittelun perusteella kävi ilmi, että laaditun tekstin lisäarvo riippuu paitsi sen sitovuudesta myös siihen liittyvistä käytännön jatkotoimista ja tosiasiallisesta täytäntöönpanosta.

Saavutettuja tuloksia voivat olla

- 1) **sopimukset** (*riippumatta siitä, pannaanko ne täytäntöön EU:n direktiivien nojalla*), jotka ovat sitovia, joiden osalta on toteutettava jatkotoimia ja joita on valvottava, koska ne on tehty SEUT:n 155 artiklan nojalla;
- 2) **toimintakeskeiset tekstit** (*toimintakehykset, ohjeet, käytäntösäännöt, poliittiset suuntaviivat*), joiden osalta – vaikkeivät ne ole oikeudellisesti sitovia – on toteutettava jatkotoimia ja joiden täytäntöönpanon edistymistä on arvioitava säännöllisesti;
- 3) **yhteiset lausunnot ja välineet**, joilla on määrä vaikuttaa eurooppalaisiin politiikkoihin ja auttaa osaamisen ja tietämyksen jakamisessa.

Useimmat Euroopan tason alakohtaisten neuvottelukomiteoiden hyväksymistä teksteistä koostuvat teknisistä välineistä, joiden avulla eurooppalainen ulottuvuus voidaan sisällyttää yksittäisiin asioihin (esim. *rakennusalan lähetettyjä työntekijöitä koskeva yhteinen internetsivusto, maatalousalan yhteiset ansioluettelot ammatti- ja työkokemuksen luottelemiseksi, opas ja säännöllinen raportointi sokeriteollisuuden vastuullista rakennemuutosta varten jne.*). Euroopan tason alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun yhteydessä on myös tehty sitovia sopimuksia, joita on pantu täytäntöön alakohtaisesti tai samalla kertaa useita aloja kattavasti EU:n direktiivien nojalla tai kansallisia menettelyjä noudattaen.

Neuvottelukomiteoiden toimintaa ei voida arvioida kokonaisuutena pelkästään niiden tuottamien tekstien lukumäärän perusteella. Kansallisella tasolla tai yrityksissä toteutettuja konkreettisia toimenpiteitä ei ole ehkä aina dokumentoitu, ja useimmat saavutuksista ovat luonteeltaan pikemminkin laadullisia, sillä niillä pyritään lisäämään tietoisuutta, tukemaan työmarkkinavuoropuhelua kansallisella tai alueellisella tasolla tai yritystasolla taikka vaikuttamaan poliittiseen päätöksentekoon. Yhteiset tekstit, hyviä käytäntöjä koskevat esitykset tai yhteiset hankkeet (seminaarit, konferenssit, tutkimukset, työpajat) tarjoavat työmarkkinaosapuolille tilaisuuden oppia toisiltaan ja kasvattaa luottamusta.

¹¹ Komission tiedonanto *Muutoskumppanuus laajentuneessa Euroopassa – Euroopan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vaikutusten lisääminen*, KOM(2004) 557 lopullinen, 12.8.2004.

Yhteiset lausunnot ja kuulemisissa esitetyt yhteiset kannanotot ovat niin ikään osoittautuneet tehokkaiksi välineiksi, joilla voidaan vaikuttaa eurooppalaisiin politiikkoihin tai puolustaa yksittäisen toimialan etuja, esimerkiksi kun rakennusallalla keskusteltiin työntekijöiden lähettämistä¹² ja sisämarkkinoilla tarjottavia palveluja¹³ koskevista direktiiveistä.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/71/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1996, palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, palveluista sisämarkkinoilla.

Taulukko 2: Esimerkkejä Euroopan tason alakohtaisten neuvottelukomiteoiden välineistä ja saavutuksista vuosina 2006–2010

Maatalous	Puitesopimus työntekijöiden altistumisesta työperäisten tuki- ja liikuntaelimestön sairauksien riskille (2006)
Siviililentoliikenne	Ohjeet toiminnallisia ilmatilan lohkoja koskevia neuvottelujärjestelyjä varten (2007)
Kauppa	Välineet kolmannen osapuolen väkivallan torjumiseksi kaupan alalla (2009)
Rakennusala	Itsenäistä ammatinharjoittamista ja näennäistä itsenäistä ammatinharjoittamista koskevat suositukset (2010) Yhteinen ”lähetettyjen työntekijöiden tietokanta” (2008)
Ateriapalvelut	Yhteinen lausuma liikalihavuudesta (2007)
Sähköala	Välineet ja parhaimpien käytäntöjen opas yhteiskuntavastuulliseen rakennemuutokseen (2008)
Kaasuala	Välineet väestörakenteen muutokseen, ikääntymisen hallintaan ja toimivaltuuksiin (2009)
Terveydenhuolto	Eettistä rajatylittävää henkilöstön palkkaamista ja palveluksessa pitämistä koskevat käytännesäännöt ja jatkotoimet (2008)
Puhtaanapito	Puhtaanapitotoimintojen ergonomiaa koskeva käsikirja (2007)
Vakuustoitointa	Yhteinen lausuma väestörakenteen muutokseen liittyvistä haasteista (2010)
Paikallis- ja aluehallinto	Sukupuolten tasa-arvoa koskevien toimintasuunnitelmien laatimisohjeet (2007)
Henkilökohtaiset palvelut	Sopimus eurooppalaisten parturi-kampaajatutkintojen täytäntöönpanosta (2009)
Yksityishenkilöiden turvallisuus	Eurooppalainen koulutusvälineistö kolmea yksityishenkilöiden turvallisuutta koskevaa toimintoa/profiilia varten: 1. liikkuva vartiointi; 2. hälytyskeskukset; 3. lentoasemien turvallisuus (2006)
Rautatieliikenne	Työllistettävyyden käsite rautatieliikennealalla – Suositukset (2007) Yhteiset suositukset edustuksen ja naisten sijoittumisen parantamisesta rautatieliikennealalla (2007)
Merikalastus	Käsikirja onnettomuuksien torjumisesta merellä ja kalastajien turvallisuudesta (2007)
Sokeriteollisuus	Neljäs yritysten yhteiskuntavastuun käytännesääntöjen täytäntöönpanoa koskeva raportti (2007)
Nahka- ja parkitsemisteollisuus	Yhteiskunnallisen vastuun raportoinnin ja ympäristövastuun raportoinnin periaatteet (2008)

Televiestintä	Moninaisuus työelämässä: hyviä käytäntöjä (2007)
Tekstiili- ja vaatetusala	Suosituks: elinkeinoelämän muutosten ja alakohtaisten rakennemuutosten parempi ennakointi ja hallinnointi (2008)

Taulukko 3: Euroopan alakohtaiset ja useita aloja koskevat sopimukset (jotka on pantu täytäntöön EU:n direktiiveillä tai sisäisiä menettelyjä noudattaen)

Alat	Sopimukset
Terveydenhuolto	NEUVOSTON DIREKTIIVI 2010/32/EU, annettu 10 päivänä toukokuuta 2010, HOSPEEMin ja EPSUn tekemän terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemistä terveydenhuoltoalalla koskevan puitesopimuksen täytäntöönpanosta
Meriliikenne	NEUVOSTON DIREKTIIVI 2009/13/EY, annettu 16 päivänä helmikuuta 2009, Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) merityötä koskevasta yleissopimuksesta , 2006, tekemän sopimuksen täytäntöönpanosta ja direktiivin 1999/63/EY muuttamisesta NEUVOSTON DIREKTIIVI 1999/63/EY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1999, Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan unionin kuljetusalojen ammattiliiton (FST) tekemästä, merenkulkijoiden työajan järjestämistä koskevasta sopimuksesta
Rautatie-liikenne	Neuvoston direktiivi 2005/47/EY, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2005, tietyistä yhteentoimivia rajatylittäviä rautatiealan palveluja suorittavien, liikkuvassa työssä olevien työntekijöiden työoloja koskevista seikoista Euroopan rautatieyhteisön (CER) ja Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) välillä tehdystä sopimuksesta
Siviililentoliikenne	Neuvoston direktiivi 2000/79/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiehistöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviililmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta
14 teollisuuden toimialaa	Sopimus työntekijöiden työterveyden suojelusta kiteisen piidioksidin ja sitä sisältävien tuotteiden oikean käsittelyn ja käytön avulla (allekirjoitettu 25. huhtikuuta 2006)

2.3 Laajentumisen huomioiminen

Edellisten vuosina 2004 ja 2007 tapahtuneiden laajentumisten yhteydessä kaikki Euroopan tason alakohtaiset työmarkkinajärjestöt ovat laajentaneet kumppanuustoimintansa koskemaan myös uusien jäsenvaltioiden asianomaisia alakohtaisia työmarkkinaosapuolia.

Komissio on täysin perillä siitä, että eurooppalaisen alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun edistäminen 27 jäsenvaltiossa on haaste, koska Euroopan tason alakohtaiset työmarkkinaosapuolet edustavat kansallisia jäsenjärjestöjä, jotka toimivat eri maissa ja eri

kielillä ja joihin vaikuttavat eri sosiaalis-taloudelliset realiteetit ja erilaiset kansalliset työmarkkinasuhteiden järjestelmät¹⁴. Lisäksi työehtosopimusneuvottelujen alakohtaisuus oli melko heikosti kehittyneitä useimmissa uusissa jäsenvaltioissa. Tämän vuoksi komissio on tukenut Euroopan ja kansallisen tason työmarkkinaosapuolten aloitteita parantaa työmarkkinaosapuolten hallinnollisia valmiuksia, erityisesti lähentymisalueilla, ja edistää Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelun laajenemista uusiin jäsenvaltioihin¹⁵.

Kansallisten työmarkkinaosapuolten saaminen aktiivisesti mukaan on olennaisen tärkeää, jotta Euroopan tasolla käytävä työmarkkinavuoropuhelu on oikeutettua ja jotta sillä saavutetaan tehokkaat tulokset ja jatkotoimet kansallisella tasolla kaikissa jäsenvaltioissa. Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ovat edistyneet sen varmistamisessa, että jäsenvaltioiden jäsenjärjestöt osallistuvat niiden valtuuskuntiin, mutta paljon on vielä tekemättä esimerkiksi aloilla, joilla perinteiset, usein valtio-omisteiset, talouden toimijat ovat määräävässä asemassa.

3. EUROOPAN TASON ALAKOHTAISTEN NEUVOTTELUKOMITEIODEN KUULEMIS- JA NEUVOTTELUVALMIUKSIEN PARANTAMINEN

3.1 Euroopan tason työmarkkinaosapuolten kuulemisvalmiudet ja hallinnolliset valmiudet

Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ovat entistä tiiviimmin mukana Euroopan tason poliittisessa päätöksenteossa.

Komissio kuulee Euroopan tason työmarkkinapuolia Lissabonin sopimuksen 154 artiklan mukaisesti Euroopan tason sosiaalipoliittisten aloitteiden periaatteista ja sisällöstä. Tällaisten virallisten kuulemisten tiheys ja lukumäärä on kasvanut viime vuosina (ks. liite 2) Lisäksi alakohtaisista politiikoista (kuten *kauppa-*, *sisämarkkina-*, *koulutus-*, *teollisuus-* ja *liikennepolitiikasta*) vastaavat komission yksiköt kuulevat Euroopan tason työmarkkinaosapuolia.

Komissio on kehittänyt menetelmät ja menettelyt kaikkia aloitteitaan koskevaa **vaikutustenarviointia** varten. Arviointiohjeissa kehoitetaan nimenomaisesti kuulemaan Euroopan tason alakohtaisia neuvottelukomiteoita, minkä ansiosta niillä on uusi mahdollisuus edistää Euroopan tason politiikkojen muotoutumista¹⁶. Jotta työmarkkinaosapuolet olisivat tehokkaita uudessa roolissaan, niillä on oltava valmiudet reagoida nopeasti tällaisiin kuulemisiin.

¹⁴ Laajentumisten jälkeen Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ovat ajoittain ottaneet toimintaansa mukaan toimijoita, joilla ei aina ole valmiuksia käydä työehtosopimusneuvotteluja.

¹⁵ Euroopan sosiaalirahasto (ESR) voi tukea merkittävällä tavalla aloitteita, joilla pyritään vahvistamaan työmarkkinajärjestöjen hallinnollisia valmiuksia uusissa jäsenvaltioissa. Tämän lisäksi erityisiä alakohtaisia hankkeita on tuettu työmarkkinavuoropuhelua ja työmarkkinasuhteita koskevista komission budjettikohdista.

Yli 12 komiteaa järjesti pyöreän pöydän keskusteluja ja maavierailuja (ks. Euroopan komission Työmarkkinasuhteet Euroopassa vuonna 2008 -raportin 8. luku). *Tekstiili- ja vaatetusalan* sekä *nahka- ja parkitsemisalan* työmarkkinaosapuolet toteuttivat Euroopan komission avulla kaksi hanketta vuosina 2006–2008. Hankkeiden tarkoituksena oli kannustaa uusien jäsenvaltioiden ja jäsenehdokasvaltioiden alakohtaisia työmarkkinaosapuolia osallistumaan täysimääräisesti Euroopan tasolla käytävään alakohtaiseen vuoropuheluun ja vahvistamaan hallinnollisia valmiuksiaan. Näiden toimien tuloksena allekirjoitettiin kansalliset toimintasuunnitelmat, jotka panttiin täytäntöön.

¹⁶ http://ec.europa.eu/governance/impact/commission_guidelines/commission_guidelines_en.htm.

Jotta kuuleminen on avointa ja tehokasta, komissio julkaisee luettelon kaikista suunnitelluista vaikutustenarvioinneista yhdessä komission työohjelman kanssa.

Euroopan tason alakohtaisilla työmarkkinaosapuolilla voi myös olla aktiivinen rooli kansallisten alakohtaisten seurantakeskusten, muiden elinten ja koulutuksen tarjoajien edustajien verkottumisen edistämässä, millä pyritään työllisyyden suuntauksia ja ammattitaidon tarvetta koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen Euroopan tasolla (ks. liite 7). Tällaisia verkottumisen pilottihankkeita, joihin Euroopan tason työmarkkinaosapuolet osallistuvat aktiivisesti, on määrä käynnistää pian tietyillä aloilla. Komissio tarkasteli joulukuussa 2008 annetun komission tiedonannon *Uudet taidot uusia työpaikkoja varten*¹⁷ ja kesäkuussa 2009 annetun komission tiedonannon *Yhteinen sitoutuminen työllisyyteen*¹⁸ tiimoilta mahdollisuutta perustaa **työllisyyttä ja ammattitaitoa käsitteleviä Euroopan tason neuvostoja**. Tätä aloitetta suositteli myös yhtenä keskeisistä toimistaan uudet taidot uusia työpaikkoja varten -asiantuntijaryhmä¹⁹. Aloitetta tuki niin ikään Euroopan talous- ja sosiaalikomitean neuvoa-antava valiokunta ”teollisuuden muutokset”²⁰.

Jotta Euroopan tason työmarkkinaosapuolet voivat vastata myönteisesti yhä kasvavaan määrään osallistumis- ja kuulemiskutsuja, niillä on oltava valmiudet huolehtia siitä, että kuulemiset koordinoidaan niiden jäsenten keskuudessa, ja valmiudet toteuttaa saavutukset ja panokset käytännössä. Niiden valmiudet riippuvat kuitenkin niistä valmiuksista, joita niiden kansallisilla jäsenjärjestöillä on, sillä jälkimmäisten voimavarat ja resurssit voivat olla rajallisia tai niiden rakenteet saattavat olla vasta muotoutumassa. Tämä pätee erityisesti uusiin jäsenvaltioihin ja toimialoihin, joilla on käynnissä rakennemuutos, uusien toimijoiden mukaantulo mukaan luettuna. On olennaisen tärkeää, että kansalliset alakohtaiset työmarkkinaosapuolet ja viranomaiset kehittävät ja arvioivat omia valmiuksiaan osittain hyödyntämällä täysimääräisesti eurooppalaista rahoitusta, jota myönnetään työmarkkinavuoropuhelua koskevista budjettikohdista ja Euroopan sosiaalirahastosta²¹. Koska Euroopan tason työmarkkinaosapuolet voivat olla keskeisessä asemassa poliittisessa päätöksenteossa, valmiudet ovat keskeisellä sijalla.

3.2 Neuvottelut ja valmiudet neuvotella sopimuksia

Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelu on yhdessä eurooppalaisen sosiaalilainsäädännön kanssa tärkeä väline, jolla parannetaan työelämän normeja Euroopan unionissa ja nykyaikaistetaan työmarkkinoita.

Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelulla on Amsterdamin sopimuksen²² voimaantulosta lähtien ollut valmiudet toimia eurooppalaisen sosiaalilainsäädännön itsenäisenä lähteenä. Euroopan tason työmarkkinaosapuolet voivat tehdä sopimuksia, joita voidaan panna täytäntöön neuvoston direktiivien nojalla, mikä tekee niistä oikeudellisesti sitovia kaikkien eurooppalaisten työnantajien ja palkansaajien osalta sen jälkeen, kun sopimukset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä tai työehtosopimuksia (*kaikkia koskeva vaikutus*). Euroopan

¹⁷ *Uudet taidot uusia työpaikkoja varten: välittömät toimet.*

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=697&furtherNews=yes>.

¹⁸ KOM(2009) 257 lopullinen: Yhteinen sitoutuminen työllisyyteen.

¹⁹ *Uudet taidot uusia työpaikkoja varten: välittömät toimet.*

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=697&furtherNews=yes>.

²⁰ Valmistava lausunto CCMI/68, annettu 17 päivänä helmikuuta 2010, *Ammattitaitojen sovittaminen teollisuuden ja kehittyvien palvelujen tarpeisiin – työllisyyttä ja ammattitaitoa käsittelevien alakohtaisten neuvostojen mahdollinen perustaminen Euroopan tasolla.*

²¹ Asetuksen (EY) N:o 1081/2006, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2007, 5 artikla: ”Lähentymistavoitteen mukaisesti on asianmukainen määrä ESR:n varoja osoitettava valmiuksien kehittämiseen, johon kuuluvat ammatillinen koulutus, verkottumistoimet, sosiaalisen vuoropuhelun tehostaminen ja työmarkkinaosapuolten yhteisesti käynnistämät toimet erityisesti 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskyvyn osalta.”

²² SEUT:n 155 artikla (entinen 139 artikla).

tason työmarkkinaosapuolet voivat myös tehdä itsenäisiä sopimuksia, jotka pannaan täytäntöön tavanomaisia kansallisia menettelyjä noudattaen. Jälkimmäisessä tapauksessa sopimukset sitovat yksinomaan allekirjoittajia ja niiden jäsenjärjestöjä (*suhteellinen vaikutus*)²³.

Vuonna 1998 Euroopan tason työmarkkinaosapuolten välisestä vuoropuhelusta antamassaan tiedonannossa komissio kannusti kehittämään yhteisiä toimia ja neuvotteluja sekä useita toimialoja kattavasti että alakohtaisesti. Se erityisesti korosti Euroopan tason alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun mahdollisuuksia. Tämän seurauksena valmius neuvotella sopimuksia Euroopan tasolla sisällytettiin neuvottelukomitean työskentelyyn osallistumista koskeviin ehtoihin. Nämä Euroopan tason työmarkkinaosapuolten neuvotteluvalmiudet ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi, sillä niiden avulla on voitu mukauttaa EU:n yleisiä työaikasääntöjä koskemaan erityisiä olosuhteita eri aloilla kuten siviililentoliikenteessä ja meriliikenteessä. Osana alakohtaista työmarkkinavuoropuhelua käytävät neuvottelut otettiin myös käyttöön, jotta niiden avulla voidaan valmistautua mahdollisia lainsäädäntöaloitteita koskeviin kuulemisiin (*sopimus terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla, teollisuudessa esiintyvien kiteisen piidioksidin kvartsipölyjen vastainen sopimus tai sopimus ILO:n merityötä koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanosta*).

Viimeaikaisen kehityksen perusteella vaikuttaa siltä, että alakohtaisten sopimusten lukumäärä saattaa kasvaa edelleen ja että tällaiset neuvottelut käydään yhä useammin erillään komission vireille panemista virallisista kuulemisista. Neuvottelut ovat alkamassa tai käynnissä useilla toimialoilla kuten henkilökohtaisten palvelujen, ammattijalkapalloilun, sisävesiliikenteen ja merikalastuksen aloilla.

Alakohtaiset työmarkkinaosapuolet eivät kuitenkaan saata vielä olla hyödyntäneet täysimääräisesti mahdollisuuksia, joita tämä kehys tarjoaa alakohtaisille neuvotteluille. Esimerkiksi keskeisillä toimialoilla, joilla suuret monikansalliset yritykset ovat merkittävässä asemassa (*teras, televiestintä, kemianteollisuus, siviililentoliikenne*), näkyy kiinnitettävän vähemmän huomiota Euroopan tason alakohtaiseen toimintaan, koska työmarkkinaosapuolet neuvottelevat mieluummin suoraan yritystasolla, eurooppalaisten yritysneuvostojen taso mukaan luettuna. Myöskään julkinen sektori ei ollut mukana alakohtaisissa neuvotteluissa ennen kuin viitesopimus terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla saatiin aikaiseksi vuonna 2009.

Edellyttäen että joustavat sääntelyratkaisut ovat toissijaisuusperiaatteen noudattamisen kannalta perusteltuja, tällaisia sääntelyratkaisuja tarvitaan EU:n tasolla, jotta nykyisen työympäristön yhä monimutkaisempiin kysymyksiin voidaan puuttua²⁴. Esimerkiksi työterveyteen ja -turvallisuuteen, työoloihin ja työaikaan liittyvissä kysymyksissä on tietyissä tapauksissa selvästi huomioitava yksittäistä alaa koskevat näkökohdat. Alakohtaisten työmarkkinaosapuolten valmiudet neuvotella tasapainoisia kompromisseja ja niiden käytännön asiantuntemus voivat auttaa niitä toimimaan hyvin merkittävässä asemassa, kun yksittäisiä asioita käsitellään yksittäisellä alalla, silloin kun nämä kysymykset ovat yhteisiä kaikille tai vähintäänkin useimmille jäsenvaltioille. Komissio haluaa jatkossakin tarjota tarvittaessa aktiivisesti teknistä ja taloudellista tukea tällaisille neuvotteluille. Koska

²³ Tämä vaihtoehto ei tarkoita sitä, etteikö sopimusta voitaisi saattaa osittain tai kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöä tai soveltaa osittain tai kokonaan kansallisen lainsäädännön nojalla; ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja, annettu 2 päivänä heinäkuuta 2008: *Report on the implementation of the European social partners' Framework Agreement on Telework*, SEC(2008) 2178.

²⁴ Alakohtaisuus on merkittävä osa tätä monimutkaista rakennetta, mikä käy ilmi eri kysymyksistä kuten työterveyteen ja -turvallisuuteen sekä työaikaan liittyvistä kysymyksistä.

yhdenmukaisuus eurooppaoikeuden kanssa ja oikeudellisten tekstien laatu ovat tärkeitä EU:n direktiivien nojalla täytäntöön pantavien sopimusten kannalta, komissio on valmis antamaan tarvittaessa neuvotteluissa oikeudellista apua.

4. EUROOPAN TASON ALAKOHTAISTEN NEUVOTTELUKOMITEIODEN KATTAVUUDEN JA EDUSTAVUUDEN PARANTAMINEN

4.1 Komiteoiden kattavuuden ja koon mukauttaminen

Komissiota on vuodesta 1998 alkaen pyydetty perustamaan komiteoita suurilla taloudellisilla aloilla (*rakennusala, maatalous, postitoiminta, terveydenhuolto, koulutus, kauppa, metalli, konetekniikka ja koneenrakennus* sekä *tekniset toimialat*) sekä pienemmillä toimialoilla kuten laivanrakennusteollisuus tai mikroaloilla kuten ammattijalkapalloilussa. Tämä korostaa komiteoiden toimintarajojen määrittämisen merkitystä. Yksittäisen toimialan rajojen määrittäminen²⁵ on hyvin vaikeaa, koska työmarkkinavuoropuhelun ja työehtosopimusneuvottelujen alakohtainen kattavuus vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioittain. Neuvottelukomiteoiden rakenne vaihtelee niin ikään toimialoittain.

Komissio arvioi, ovatko tietyn toimialan rajat asianmukaiset alaan liittyvän taloudellisen toiminnan perusteella, ja ottaa huomioon työmarkkinaosapuoltensa organisaatorakenteet pitäen samalla mielessä sen, että kriittinen koko on tarpeen, jotta voidaan saavuttaa konkreettisia tuloksia. Käytännössä alakohtaisen neuvottelukomitean kattavuus liittyy tiivisti siihen, kuinka laajaa alaa sen jäsenet edustavat²⁶. Tämän vuoksi komitean tulisi olla mahdollisemman kattava²⁷ ja tarvittavalla tavalla kohdennettu, jotta siitä olisi hyötyä intressitahoilleen. Komiteaan tulisi kuulua kaikki asian kannalta merkitykselliset osapuolet, ja sen asianmukainen edustavuus olisi varmistettava.

Tämä toimialojen kokoon liittyvä lähestymistapa ei estä komissiota edistämästä tapauskohtaisesti sellaisten työryhmien perustamista, jotka käsittelevät toimialojen osa-alueita (*siviililentoliikenteen hallinta*) tai useita aloja (esim. *kauppapolitiikka, kestävä kehitys, vaikutustenarvioinnit ja valvontamekanismit*) koskevia kysymyksiä. Tämä lähestymistapa ei myöskään estä käynnistämästä tarvittaessa neuvotteluja (esim. *kiteisestä piioksidista*²⁸).

4.2 Uusien toimijoiden osallistaminen muutoksiin mukautumiseen

Toimialojen rajat on huomioitava myös silloin, kun tarkastellaan taloudellisiin toimintoihin ja työllisyyteen vaikuttavia rakenteellisia muutoksia, jotka johtuvat globalisaatiosta, markkinoilla tapahtuvista muutoksista sekä teknisestä kehityksestä.

Talouden toimijoita ja sosiaalisia toimijoita saattaa ilmestyä tietyille toimialalle tai poistua sieltä. Uudet toimijat, kuten siviililentoliikenteen *halpalentoyhtiöt*, postitoiminta- ja

²⁵ Perustuen NACE-luokitteluun ja Eurofound-säätiön hyväksymiä menetelmiä käyttäen; Eurofound toteuttaa parhaillaan edustavuutta koskevia tutkimuksia http://www.eurofound.europa.eu/eiro/comparative_index.htm.

²⁶ Työnantajajärjestöjen kattavuus on yleensä kapea, kun taas palkansaajajärjestöt ovat järjestäytyneet laajemmiksi kokonaisuuksiksi.

²⁷ Komissio aikoo esimerkiksi kannustaa perustamaan kattavuudeltaan laajan urheilukomitean sen sijaan että perustettaisiin erillinen komitea kullekin urheilulajille.

²⁸ European Network for Silica (NEPSI), jonka ovat perustaneet sellaiset Euroopan tason alakohtaiset työnantaja- ja palkansaajajärjestöt, jotka ovat allekirjoittaneet 25. huhtikuuta 2006 osana työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua *sopimuksen työntekijöiden työterveyden suojelusta kiteisen piidioksidin ja sitä sisältävien tuotteiden oikean käsittelyn ja käytön avulla*.

televiestintäalalla toimivat *yksityiset toimijat*, maatalouden alalla toimivat *maatalouden alihankkijat*, ovat ilmestyneet toimialoille viime vuosina. Julkisella sektorilla eräät organisaatiot on yksityistetty tai niissä on toteutettu rakenneuudistus. Lisäksi työmarkkinajärjestöjen rakenteissa saattaa tapahtua muutoksia sekä Euroopan että kansallisella tasolla, mikä saattaa johtaa uusien tai voimakkaampien toimijoiden syntymiseen. Esimerkiksi pienet ja keskisuuret yritykset ovat entistä kiinnostuneempia Euroopan tason alakohtaisesta työmarkkinavuoropuhelusta.

Markkinoille tulevat uudet talouden toimijat eivät välttämättä ole kiinnostuneita tai riittävän järjestäytyneitä osallistumaan työmarkkinajärjestön toimintaan. Kuitenkin jos tällaiset toimijat haluavat osallistua Euroopan tason työmarkkinavuoropuheluun ja täyttää asiaa koskevat vaatimukset, neuvottelukomiteoiden olisi tuettava ja rohkaistava toimijoiden osallistumista asianomaisten valtuuskuntien toimintaan, millä varmistettaisiin, että valtuuskuntien kokoonpano vastaisi talouden ja työllisyyden realiteeteissa tapahtuneita muutoksia. Tällaiset uudet toimijat voivat täydentää edustavuutta yksittäisellä toimialalla, jos uudet organisaatiot osallistuvat keskinäisen tunnustamisen ja hyväksynnän perusteella neuvottelukomiteoiden toimintaan. Yksinkertaiset toimet kuten uusien toimijoiden kutsuminen tapauksen mukaan liittymään ja/tai osallistumaan kokouksiin täysjäseninä tai tarkkailijoina²⁹ voi helpottaa kaikkien asianomaisten osapuolten yhdentymistä. Komissio aikoo seurata tarkasti näitä muutoksia valvoessaan neuvottelukomiteoiden edustavuutta kunnioittaen kuitenkin samalla täysin työmarkkinaosapuolten itsenäisyyttä.

4.3. Naisten ja miesten tasa-arvoisen kohtelun edistäminen

Eräät neuvottelukomiteat ovat hyväksyneet naisten ja miesten tasa-arvoista kohtelua työmarkkinoilla koskevia tekstejä ja hankkeita, kuten naisten ja miesten tasa-arvoa koskevat toimintasuunnitelmat tai työpaikoille tarkoitetut hyvän käytännön oppaat. Kun kyse on osallistumisesta neuvottelukomiteoiden valtuuskuntien työskentelyyn, naiset näyttävät olevan aliedustettuina verrattuna heidän osuutensa asianomaisella toimialalla.

Tilanne vaihtelee toimialoittain, ja kyse on pääasiassa kansallisissa jäsenjärjestöissä noudatettavasta nimityskäytännöstä. Komissio on kuitenkin kehottanut naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevan eurooppalaisen politiikan³⁰ mukaisesti Euroopan tason työmarkkinaosapuolia toimimaan yhdessä kansallisten jäsenjärjestöjensä kanssa, jotta sukupuolijakauma olisi tasapainoisempi, kun kyse on sekä osallistumisasteesta että edustuksesta neuvottelukomiteoiden hallituksissa³¹. Komissio on samassa hengessä kehottanut Euroopan tason työmarkkinaosapuolia kehittämään lisää olemassa olevia toimia ja harkitsemaan uusia toimia, joilla voidaan lisätä tietoisuutta ja pitää naisten ja miesten tasa-arvo osapuolten asialistalla.

²⁹ Tämä toteutettiin onnistuneesti, kun työntekijöiden työterveyden suojelua kiteisen piidioksidin ja sitä sisältävien tuotteiden oikean käsittelyn ja käytön avulla koskevaa sopimusta valmisteltiin vuonna 2006 Erityisten eturyhmien, pienten ja keskisuurten yritysten sekä itsenäisten ammatinharjoittajien edustajat voivat osallistua tiettyjen neuvottelukomiteoiden ja työryhmien työskentelyyn myös tarkkailijoina.

³⁰ Komission yksiköt keräävät tietoja neuvottelukomiteoiden valtuuskuntien sukupuolijakaumasta.

³¹ SEUT:n 10 artikla: ”Unioni pyrkii politiikkojensa ja toimiensa määrittelyssä ja toteuttamisessa torjumaan kaiken sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän.”

5. EUROOPAN TASON ALAKOHTAISTEN NEUVOTTELUKOMITEOIDEN TEHOKKUUDEN PARANTAMINEN

5.1. Synergiat ja tiedonvaihto toimialojen välillä

Komissio tukee ja kannustaa neuvottelukomiteoiden välisiä aloitteita sekä useiden toimialojen ja Euroopan tason alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun välisiä aloitteita. Nämä synergiat ovat tuottaneet viime vuosina tulosta – ei pelkästään, että asioista on keskusteltu vaan myös tuloksia, erityisesti itsenäisiä sopimuksia, on saatu aikaan. Tällainen yhteistyö vahvistaa sitä arvoa, jota Euroopan tason alakohtaisesta työmarkkinavuoropuhelusta voi koitua, samalla kun vältetään toimien päällekkäisyys ja työmarkkinaosapuolten näkökantojen ristiriitaisuus.

Toimialoilla saavutettiin merkittävä läpimurto vuonna 2006, kun 14 teollisuuden toimialaa teki itsenäisen useita aloja kattavan *sopimuksen työntekijöiden työterveyden suojelusta kiteisen piidioksidin ja sitä sisältävien tuotteiden oikean käsittelyn ja käytön avulla*.

Toimialojen rajat ylittävä synergia useiden toimialojen ja alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun välillä toteutui ensimmäisen kerran vuonna 2002 etätyöstä tehdyn sopimuksen muodossa. Televiestintä oli ensimmäinen toimiala, jolla nämä etätyöohjeet otettiin käyttöön, minkä jälkeen tämä useita aloja kattava sopimus tehtiin samassa muodossa eri toimialoilla. Sen jälkeen kun itsenäinen sopimus työperäisestä stressistä tehtiin vuonna 2004, siihen viitattiin suoraan yhteisissä teksteissä, jotka koskivat yksityishenkilöiden turvallisuutta, rakennusala, sähköalaa ja keskushallinnon alaa.

Vuonna 2006 tehtyyn useita aloja kattavaan itsenäiseen sopimukseen työväkivallasta ei sisällynyt määräyksiä kolmansien osapuolten väkivallasta (eli yrityksen ulkopuolisten ihmisten harjoittama väkivalta³²). Kaupan ala, paikallisen ja alueellisen hallinnon ala, terveydenhuoltoala ja yksityishenkilöiden turvallisuudesta huolehtiva ala halusivat myöhemmin täydentää tätä useita aloja kattavaa sopimusta yksittäisen toimialan ja/tai useiden toimialojen tarpeet huomioiden. Ne alkoivat vuonna 2010 neuvotella prosessilähtöisestä tekstistä.

Näitä useita aloja kattavien esimerkkien lisäksi on syytä korostaa mahdollista kokemustenvaihtoa neuvottelukomiteoiden välillä. Yksi kysymys, joka koskettaa useita toimialoja on sosiaalisesti vastuulliset julkiset hankinnat. Useat neuvottelukomiteat käsittelivät tätä asiaa omista lähtökohdistaan. Tämän jälkeen tapahtuneen kokemustenvaihdon tuloksena julkaistiin joukko samanlaisia esitteitä/käsikirjoja, joissa annetaan ohjeita kyseisillä toimialoilla hankintasopimuksia tekeville organisaatioille ja viranomaisille³³. Neuvottelukomiteoiden kokemuksilla oli merkitystä, kun komissio laati ohjeistuksen sosiaalisten näkökohtien huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa. Myös komission laatimat ohjeet on otettu käyttöön useilla toimialoilla³⁴. Tällainen yhteistyö edellyttää säännöllistä tietojen välittämistä Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelun osana toteutettavista toimista sekä seurantaa, jolla voidaan havaita yhteisesti kiinnostavat kysymykset. Yksi komission välineistä neuvottelukomiteoiden välisen tietojenvaihdon

³² Se voi olla mitä tahansa asiakkaiden ja potilaiden loukkaavan käytöksen ja aseistetun ryöstön väliltä.

³³ Yksityishenkilöiden turvallisuus (1999), puhtaanapitoala (2002), tekstiili- ja vaatetusala (2005) ja ateriapalvelut (2006).

³⁴ Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja *A guide to taking account of social considerations in public procurement ("Buying social!")*.

helpottamiseksi on yhdysfoorumi³⁵, joka kokoaa kaikkien Euroopan tason alakohtaista työmarkkinavuoropuhelua käyvien järjestöjen edustajat yhteen neljästi vuodessa.

Neuvottelukomiteoiden välisten sekä useita toimialoja kattavan ja alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun välisten synergioiden kehittämisellä voitaisiin edistää EU:n työllisyyttä ja sosiaalipoliittisia tavoitteita SEUT:n 9 artiklan mukaisesti³⁶.

5.2 Tehokas käytännön toteuttaminen ja täytäntöönpanon parempi valvonta

Euroopan tason alakohtaisen työmarkkinadialogin valmiudet parantaa työoloja kaikkialla Euroopassa riippuu, kuinka sen saavutuksia pannaan täytäntöön työpaikoilla. Elokuun 12. päivänä 2004 antamassaan tiedonannossa³⁷ komissio kehotti Euroopan tason työmarkkinaosapuolia kiinnittämään huomiota tarpeeseen toteuttaa yksityiskohtaisia jatkotoimia ja vahvistaa raportointimääräykset, jotta työmarkkinaosapuolten saavutusten vaikutuksia voidaan valvoa.

Useimmille Euroopan tason työmarkkinajärjestöille on ominaista vähäinen keskittyneisyys. Niillä on rajalliset valmiudet vaikuttaa kansallisiin jäsenjärjestöihinsä. Euroopan tasolla käydyn vuoropuhelun perusteella toteutettavat kansalliset jatkotoimet edellyttävät, että kansalliset alakohtaiset työmarkkinaosapuolet osallistuvat tehokkaasti EU:n vuoropuheluun. Lisäksi se edellyttää EU:n työmarkkinavuoropuhelun mekanismien ja eri kansallisten työmarkkinasuhteiden järjestelmien välistä vuorovaikutusta. Kansallisella tasolla toteutettavat tehokkaat jatkotoimet liittyvät myös selvästi työmarkkinaosapuolten edustavuuteen, mistä syystä on tärkeää, että neuvottelukomiteat ovat mahdollisimman osallistavia ja kykeneviä saamaan uudet toimijat mukaan tarvittaessa: kansalliset järjestöt, jotka eivät osallistu neuvottelukomiteoiden työskentelyyn Euroopan tasolla, eivät ehkä halua panna täytäntöön sellaisia määräyksiä, joiden laatimiseen ne eivät osallistuneet.

Useimmat EU:n alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun saavutuksista ovat luonteeltaan ”pehmeitä” eli niillä pyritään lisäämään tietämystä, jakamaan hyviä käytäntöjä tai auttamaan saavuttamaan yhteisymmärrys ja rakentamaan luottamusta. Kansallisen tason tulokset voidaan arvioida laadullisten indikaattorien avulla, vaikkakaan systemaattiset määrälliset tiedot eivät sovellu tähän tarkoitukseen.

Kun kyse on siitä, kuinka EU:n tasolla tehdyt itsenäiset sopimukset pannaan täytäntöön kansallisella tasolla, tällaiset sopimukset velvoittavat allekirjoittajat ja niiden kansalliset jäsenjärjestönsä panemaan sopimukset täytäntöön omia kansallisia menettelyjään noudattaen (lainsäädäntö, työehtosopimukset, käytännesäännöt, välineiden yhteinen edistäminen jne.). Jatkotoimien toteuttamisvelvollisuus on vielä suurempi, kun työmarkkinaosapuolet päättävät neuvotella sopimuksen, jonka perusteella komission lainsäädäntöprosessi keskeytetään. Tämä lisää EU:n työmarkkinaosapuolten paineita panna tällaiset sopimukset täytäntöön täysimääräisesti ja tehokkaasti. Euroopan tason työmarkkinaosapuolten on panostettava lisää

³⁵ Komissio järjestää foorumin neljä, viisi kertaa vuodessa ja kutsuu siihen Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen ja neuvottelukomiteoiden pääsihteerit ja puheenjohtajat sekä muut asiasta kiinnostuneet jäsenet sekä alakohtaiselta että useita tuotantoaloja kattavilta tasoilta. Foorumin päätarkoituksena on vaihtaa tietoja ja asiantuntemusta sekä lisätä synergioita toimialojen välillä sekä alakohtaisen ja useita toimialoja kattavan työmarkkinavuoropuhelun välillä.

³⁶ ”Unioni ottaa politiikkansa ja toimintansa määrittelyssä ja toteuttamisessa huomioon korkean työllisyystason edistämiseen, riittävän sosiaalisen suojelun takaamiseen, sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen sekä korkeatasoiseen koulutukseen ja ihmisten terveyden korkeatasoiseen suojeluun liittyvät vaatimukset.”

³⁷ Ks. alahuomautus 11.

valvontaprosesseihin ja kehitettävä asianmukaiset indikaattorit, joilla voidaan parantaa työmarkkinaosapuolten vahvistamien tekstien³⁸ täytäntöönpano ja arviointi.

Komissio voi tukea niitä antamalla koordinoitua tukea ja teknistä tukea, mukaan lukien kansallisten työmarkkinaosapuolten sopiman alkuperäisen tekstin kääntäminen. Lisäksi se voi tukea toimia täytäntöönpano-ohjeiden avulla, lisäämällä tietoisuutta, jatkuvan oppimisen prosessien kautta sekä Euroopan työmarkkinaosapuolten ja Euroopan komission yhteisen valvonnan ja raportoinnin avulla.

Komissiolla on velvollisuus valvoa alakohtaisten neuvottelukomiteoiden toimintaa ja kannustaa sitä ottaen huomioon kunkin toimialan erityispiirteet. Komissio kiinnittää huomiota muun muassa asianmukaisen työohjelman hyväksymiseen, asianmukaisiin menettelysääntöihin ja kokousten asialistoihin sekä toimintakeskeisiin pöytäkirjoihin ja päätelmiin sekä niiden perusteella toteutettaviin tehokkaisiin jatkotoimiin. Kokemus on osoittanut, että neuvottelukomiteoiden toiminnassa saattaa olla ajanjaksoja, jolloin niiden toiminta on lähdes keskeytynyt työmarkkinaosapuolten välillä ilmenneiden ristiriitojen vuoksi tai edustavuuden ollessa riittämätön. Tällöin komissio jatkaa neuvottelukomiteoiden tukemista pitäen kuitenkin avoinna mahdollisuuden keskeyttää komitean toiminta, jos se ei pysty täyttämään velvoitteitaan.

5.3 Eurooppalaisen rahoituksen tehokkaampi käyttö

Euroopan tason alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun käynnistämisen ja toiminnan tukemiseen on saatavilla komission myöntämää rahoitusta. Rahoitus on käytettävissä kokousten järjestämiseen, asiantuntijakuluihin ja tulkkaukskustannuksiin. Komissio järjestää vuosittain yli 180 kokousta (mikä tarkoittaa keskimäärin yhtä tai kahta täysistuntoa ja kolmea tai neljää työryhmäkokousta neuvottelukomiteaa kohti vuodessa).

Komissio kannattaa varojen käyttämistä taloudellisella, tehokkaalla ja vaikuttavalla tavalla. Euroopan tason alakohtaisia työmarkkinaosapuolia pyydetään laatimaan asiaa koskevia työohjelmia, työjärjestyksiä, valmisteluasiakirjoja ja lausuntoja, järjestämään tehokkaita kokouksia ja hyödyntämään komission tarjoamia välineitä parhaalla mahdollisella tavalla (*kun kyse on esimerkiksi tietojen ja asiantuntemuksen jakamisesta, tulkkauksjärjestelyistä tai osapuolten käyttöön osoitetuista tiloista*).

Komissio myös tukee hankkeita kahdesta budjettikohdasta, jotka tarjoavat sille mahdollisuuden rahoittaa työmarkkinavuoropuhelua sekä koulutus- ja tiedotustoimia³⁹ sekä Euroopan tasolla että kansallisella tasolla. Alakohtaiset työmarkkinaosapuolet osallistuvat yli 100 hankkeeseen. Vuosittain on 30–50 hanketta, johon alakohtaiset työmarkkinajärjestöt ja niiden jäsenjärjestöt osallistuvat.

6. PÄÄTELMÄT

Tämä arvio Euroopan tason alakohtaisesta työmarkkinavuoropuhelusta viimeisten yli 12 vuoden ajalta osoittaa vuoropuhelun merkityksen Euroopan sosiaalisen mallin kehittämisen kannalta. Arviosta käy ilmi, että kansallisen tason työmarkkinavuoropuhelun

³⁸ Esimerkiksi tekstit, jotka on vahvistettu työntekijöiden työterveyden suojelua kiteisen piidioksidin ja sitä sisältävien tuotteiden oikean käsittelyn ja käytön avulla koskevan itsenäisen sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

³⁹ Budjettikohta 04 03 03 01 – Työmarkkinasuhteet ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu;
budjettikohta 04 03 03 02 – Työmarkkinajärjestöjä koskevat koulutus- ja tiedotustoimet.

vaikuttavuuden ja Euroopan tason vuoropuhelun vaikuttavuuden välillä on selvä vastaavuussuhde ja että toinen antaa lisäpontta toiselle. Arviossa korostetaan sitä, että alakohtaisten neuvottelukomiteoiden on kohdattava rohkeasti tarve mukautua uusiin poliittisiin haasteisiin ja muutoksiin.

Alakohtaiset neuvottelukomiteat tarjoavat työmarkkinaosapuolille kehyksen koordinoitua, yhteisiä toimia ja neuvotteluja varten, ja tätä kehystä voisivat hyödyntää vielä enemmän kaikki alakohtaiset työmarkkinaosapuolet. Kuulemistoiminnan edistämiseksi neuvottelukomiteoiden tulisi olla entistä järjestelmällisemmin mukana vaikutustenarvioinneissa. Osallistuminen alakohtaisiin ammatillista osaamista koskeviin neuvostoihin voi auttaa työmarkkinaosapuolia liittymään mukaan yhteisiin toimiin muiden osapuolten, mikä täydentäisi niiden itsenäisiä vuoropuheluja.

Neuvottelutoiminnan edistämiseksi neuvottelukomiteat tarjoavat joustavan välineen, jonka turvin voidaan tarkastella työelämään liittyviä kysymyksiä, ja sen avulla voidaan löytää ratkaisut, jotka on räätälöity eri toimialojen moninaisuus ja monimutkaisuus huomioiden. Komissio varmistaa, että sen taloudellinen ja tekninen tuki alakohtaisille neuvottelukomiteoille on riittävää ja oikeasuhteista, jotta Euroopan tason työmarkkinaosapuolet voivat esittää laadukkaita kannanottoja ja päästä sellaisiin yhteisiin saavutuksiin, jotka pannaan asianmukaisesti täytäntöön ja joita valvotaan.

Komissio noudattaa joustavaa, ennakoivaa lähestymistapaa, jonka avulla on mahdollista laajentaa alakohtaisten neuvottelukomiteoiden kattavuus käsittämään koko talous ja työmarkkinat. Tämä osoittaa, millainen lisäarvo uusien alakohtaisten neuvottelukomiteoiden perustamisella on. Komissio on aina tukenut osallistavaa lähestymistapaa Euroopan tason alakohtaisia neuvottelukomiteoita perustettaessa. Samalla on kuitenkin kunnioitettu pluralismin⁴⁰ periaatteita ja työmarkkinaosapuolten itsenäisyyttä. Euroopan tason työmarkkinaosapuolten olisi toteutettava toimenpiteitä, joilla helpotetaan kaikkien merkityksellisten työmarkkinaosapuolten yhdentymistä.

Ennen kuin uusi neuvottelukomitea perustetaan työmarkkinaosapuolia pyydetään harkitsemaan kokeiluvaiheen käyttöä. Työmarkkinaosapuolten olisi arvioitava, riittävätkö niiden hallinnolliset valmiudet selviytymään tiiviimmästä osallistumisesta Euroopan tason poliittiseen päätöksentekoon. Valmiuksien lisäämiseksi erityisesti uusissa jäsenvaltioissa kansallisia alakohtaisia työmarkkinaosapuolia ja viranomaisia kehoitetaan hyödyntämään täysimääräisesti työmarkkinavuoropuhelua koskevista budjettikohdista ja Euroopan sosiaalirahastosta saatavilla olevaa taloudellista tukea.

Jotta Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelun edustavuutta saataisiin vahvistetuksi, Euroopan tason työmarkkinaosapuolten olisi tarkasteltava neuvottelukomiteoidensa kokoonpanoa säännöllisesti sen varmistamiseksi, että niissä heijastuu toimialalla ja ylipäätään taloudessa tapahtuneet muutokset. Alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun kehittyminen edellyttää, että alakohtaista edustavuutta koskevia selvityksiä ja päivityksiä tehdään useammin, jotta pysytään kehityksen mukana.

Jotta Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelu olisi entistä tehokkaampaa, erityisiä huomioita olisi kiinnitettävä kuulemiseen, johdonmukaisuuteen ja synergioihin toimialojen välillä.

⁴⁰ Siviililentoliikennealan neuvottelukomitea kunnioittaa maahuollinnan, ilmaliikenteen hallinnan ja ohjaamohenkilökunnan erityispiirteitä varmistuen kuitenkin samalla toimialan osa-alueiden välisten synergioiden toteutumisen.

Yhdysfoorumi on asianmukainen paikka, jossa tällaisia keskusteluja voidaan käydä ja jossa voidaan vaihtaa keskenään parhaita käytäntöjä.

Jotta Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelun saavutukset saisivat näkyvyyttä ja jotta voitaisiin tukea täytäntöönpanon valvontaa, työmarkkinaosapuolten olisi hyödynnettävä kaikkea komissiolta saatavissa olevaa tukea. Tällaista tukea on muun muassa koordinoituki ja tekninen tuki, tietämyksen lisääminen ja raportointi. Komissio tiedottaa säännöllisesti Euroopan tason työmarkkinavuoropuheluun liittyvistä tapahtumista kahdesti vuodessa julkaistavassa *Työmarkkinasuhteet Euroopassa* -raportissa ja raportoi asioista jäsenvaltioille työsuhteista vastaavien pääjohtajien työryhmässä.

Meneillään oleva talouskriisi on osoittanut Euroopan tason työmarkkinavuoropuhelun tärkeyden sekä useita toimialoja koskevalla tasolla että alakohtaisella tasolla sekä työmarkkinaosapuolten sellaisten aloitteiden merkityksen, jotka on räätälöity vastaamaan yritysten ja toimialojen realiteetteja. Paitsi useita aloja koskeva työmarkkinavuoropuhelu myös alakohtainen työmarkkinavuoropuhelu on erityisen tärkeää, mikä käy ilmi eri neuvottelukomiteoissa parhaillaan käynnissä olevista hankkeista. Alakohtaiset työmarkkinaosapuolet voivat edesauttaa näiden ponnistelujen onnistumista.

Komissio jatkaa tällaisten aloitteiden tukemista osana Eurooppa 2020 -strategiaa sekä toisiaan vahvistavien talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikkojensa tukemista aukaistakseen tietä meneillään olevasta kriisistä elpymiselle.

Annex 1

European sectoral social partners' organisations consulted under Article 154 (TFEU)

Sectoral organisations representing employers

- Association of Commercial Television in Europe (ACT)
- Airports Council International — Europe (ACI-Europe)
- Association of European Airlines (AEA)
- Association of European Professional Football Leagues (EPFL)
- Association of European Public Postal Operators (PostEurop)
- Association of European Radios (AER)
- Association of Mutual Insurers and Insurance Cooperatives in Europe (AMICE)
- Association of National Organisations of Fishing Enterprises in the EU (EUROPECHE)
- Banking Committee for European Social Affairs (EBF-BCESA)
- Civil Air Navigation Services Association (CANSO)
- Coiffure EU
- Committee of Agricultural Organisations in the European Union (COPA)
- Community of European Railway and Infrastructure Companies (CER)
- Community of European Shipyards' Associations (CESA)
- Confederation of European Paper Industries (CEPI)
- Confederation of National Associations of Tanners and Dressers of the European Community (COTANCE)
- Council of European Employers of the Metal, Engineering and Technology-Based Industries (CEEMET)
- Council of European Municipalities and Regions (CEMR)
- Employers' Group of the Committee of Agricultural Organisations in the European Union (GEOPA)
- Euracoal
- Euromines
- European Aggregates Association (UEPG)
- European Apparel and Textile Organisation (EURATEX)
- European Association of Cooperative Banks (EACB)
- European Association of Potash Producers (APEP)
- European Barge Union (EBU)
- European Broadcasting Union (EBU)
- European Chemical Employers Group (ECEG)
- European Club Association (ECA)
- European Community Shipowners Association (ECSA)
- European Committee of Sugar Manufacturers (CEFS)
- European Confederation of the Footwear Industry (CEC)
- European Confederation of Iron and Steel Industries (Eurofer)
- European Confederation of Private Employment Agencies (Eurociett)
- European Confederation of Woodworking Industries (CEI-Bois)
- European Construction Industry Federation (FIEC)
- European Coordination of Independent Producers (CEPI)
- European Federation of Cleaning Industries (EFCI)
- European Federation of Contract Catering Organisations (FERCO)
- European Federation of Education Employers (EFEE)
- European Federation of National Insurance Associations (CEA)

- European Federation of Security Services (CoESS)
- European Furniture Manufacturers’ Federation (UEA)
- European Furniture Industries’ Confederation (EFIC)
- European Hospital and Healthcare Employers’ Association (HOSPEEM)
- European Industrial Minerals Association (IMA)
- European Rail Infrastructure Managers (EIM)
- European Regions Airline Association (ERA)
- European Savings Banks Group (ESBG)
- European Skippers’ Organisation (ESO)
- European Telecommunications Network Operators’ Association (ETNO)
- European Union of the Natural Gas Industry (EUROGAS)
- General Committee for Agricultural Cooperation in the European Union (COGECA)
- Hotels, Restaurants and Cafés in Europe (HOTREC)
- International Air Carrier Association (IACA)
- International Aviation Handlers’ Association (IAHA)
- International Federation of Film Producers’ Associations (FIAPF)
- International Federation of Insurance Intermediaries (BIPAR)
- International Road Transport Union (IRU)
- Performing Arts Employers’ Associations League Europe (PEARLE)
- Retail, Wholesale and International Trade Representation to the EU (EuroCommerce)
- Union of the Electricity Industry (EURELECTRIC)

Sectoral European trade union organisations

- European Arts and Entertainment Alliance (EAEA)
- European Confederation of Independent Trade Unions (CESI)
- European Cockpit Association (ECA)
- European Federation of Building and Woodworkers (EFBWW)
- European Federation of Journalists (EFJ)
- European Federation of Public Service Unions (EPSU)
- European Federation of Trade Unions in the Food, Agriculture and Tourism Sectors and Allied Branches (EFFAT)
- European Metalworkers’ Federation (EMF)
- European Mine, Chemical and Energy Workers’ Federation (EMCEF)
- European Trade Union Committee for Education (ETUCE)
- European Trade Union Federation: Textiles, Clothing and Leather (ETUF:TCL)
- European Transport Workers’ Federation (ETF)
- International Federation of Actors (FIA)
- International Federation of Musicians (IFM)
- International Federation of Professional Footballers’ Associations — Division Europe (FIFPro)
- Union Network International — Europe (UNI europa)
- Union Network International — Media and Entertainment International — Europe (EUROMEI)

Annex 2

Art 154 Sectoral Consultations since 2006 (From database on consultations of the EU social partners)

Dates	Subject	Social partners contribution	Results
2006	Musculoskeletal disorders	First phase of consultation, 2004	Framework of actions in the agriculture sector, 2006
2006	Strengthening of maritime labour standards	First phase of consultation, 2006	Agreement on Maritime Labour Standards, 2008 implemented through an EU directive, 2009
2006	Blood-borne infections due to needle stick injuries	First phase of consultation, 2006 Second phase, 2007	Framework Agreement on prevention from sharps injuries in the hospital sector, 2009 <i>implemented through an EU directive, 2010</i>
2007	Carcinogens, mutagens and reprotoxic substances	First phase of consultation, 2004 Second phase in 2007	Multisectoral agreement on crystalline silica, 2006
2009	Exclusions from certain directives of seafaring workers	First consultation, 2009	
2009	Exposure to electromagnetic fields at work	First consultation, 2009	
2010	Reviewing the working time directive	First-phase consultation, 2010	

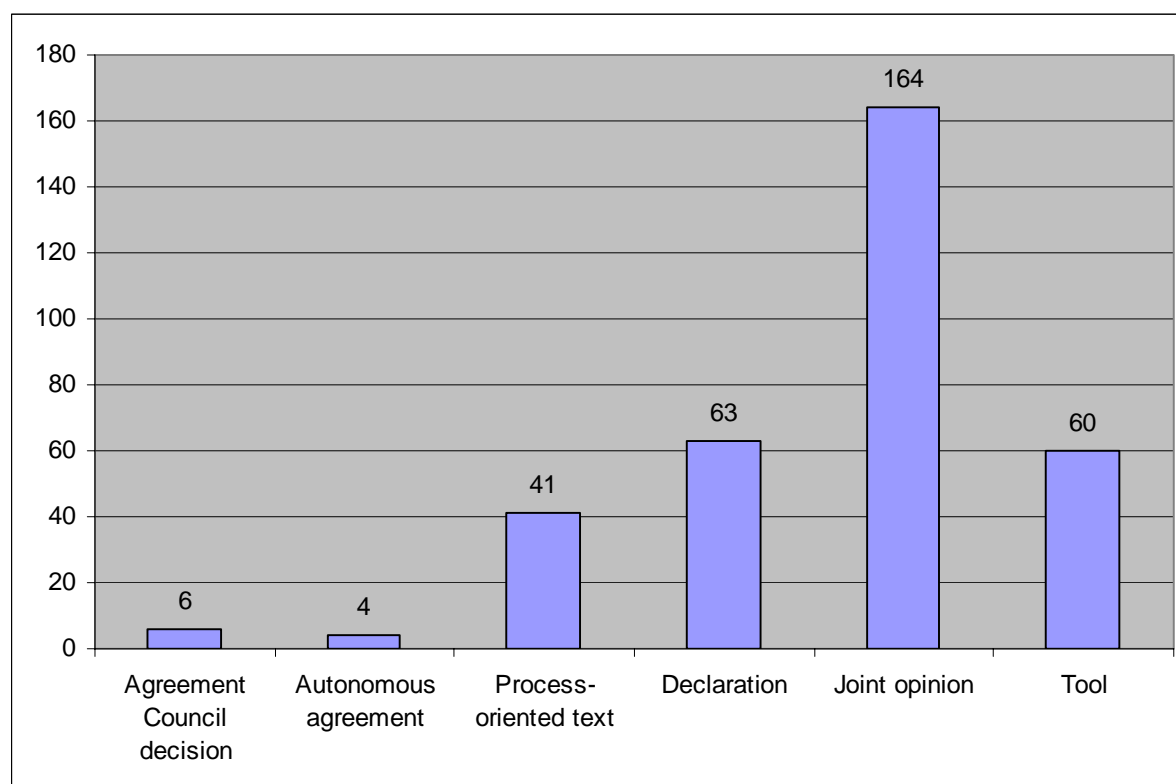
Annex 3

Categories of texts and outcomes of European sectoral social dialogue⁴¹

Category of texts	Sub-categories	Follow-up measures
Agreements	Implementation by directives Implementation by social partners (Article 155)	Implementation reports
Process-oriented texts	Framework of actions; guidelines, codes of conduct, policy orientations	Follow-up reports
Joint opinions and tools	Declarations, guides, handbooks websites, tools	No follow-up clauses Promotional activities

Annex 4

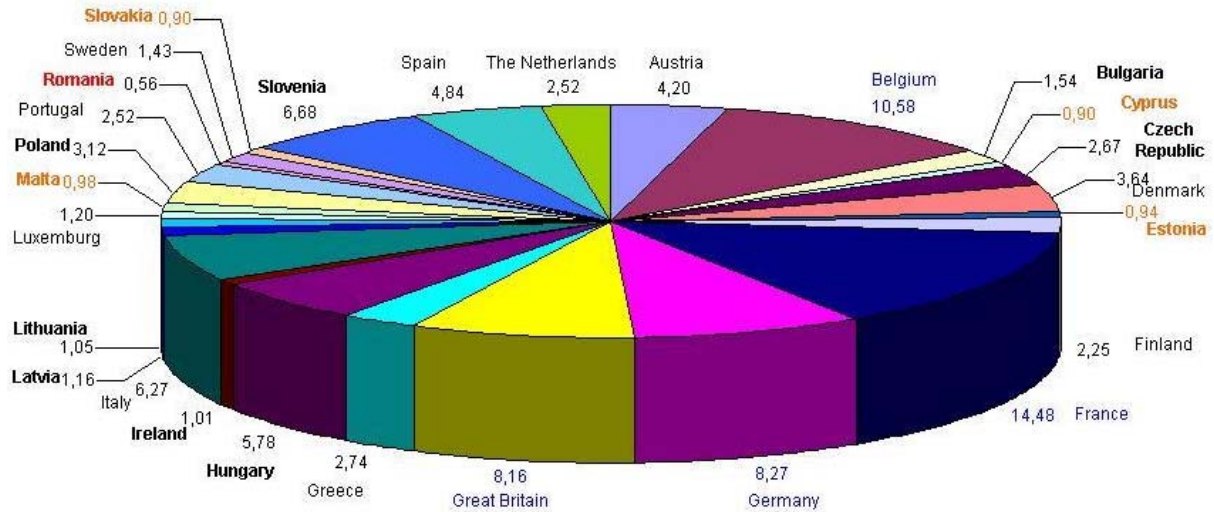
Joint outcomes of the European social dialogue committees (1998- February 2010)

⁴¹ This typology does not imply any ranking between outcomes, taking into account that new committees usually first focus on joint opinions and common projects to improve understanding and strengthen trust before envisaging agreements, while long-standing or more experienced committees are more likely to engage in the negotiation of agreements.

Annex 5

Total participation of Member State representatives in delegations taking part in committee plenary meetings (based on 8 sectors, 2005-2008)

The overall participation graph shows that social partner representatives from the new Member States Cyprus (0.90%), Malta (0.98%), Estonia (0.94%), Romania (0.56%) and Slovakia (0.94%) have participated least in all the plenary sessions analysed, followed by Bulgaria (1.54%), Ireland (1.01%), Lithuania (1.05%), Latvia (1.16%), Luxemburg (1.20%) and Sweden (1.43%). Participation rates have been highest for representatives from Belgium (10.58%), France (14.48%), United Kingdom (8.16%) and Germany (8.27%).

Annex 6

Responsibilities in the implementation process of autonomous agreements and process-oriented texts

Actors	Responsibilities
National social partners	Main responsibility for implementation Translation (if necessary) Dissemination of autonomous agreement and information Discussions/negotiations between social partners Developing implementing measure Reporting about implementation activities
European social partners	Assistance and advice (e.g. translation, best practices) Coordination and monitoring of activities Yearly progress reports and final implementation reports Interpretation (in case of doubts/requests)
National authorities	Subsidiary role in implementation, e.g. through regulation or legislation (not compulsory)
Commission	Assistance and financial support (if necessary) Monitoring and assessment

Annex 7

European Sector Councils on Jobs and Skills

Context

In the December 2008⁴² and June 2009⁴³ Communications, the Commission announced the possibility of providing a framework and financial support to Member States setting up networking projects called "European sector councils on jobs and skills". During 2009, the Commission consulted stakeholders, particularly EU sectoral social partners, about this idea, during sectoral social dialogue committees, at the Liaison forum and during a restructuring forum on 7-8 December dedicated to anticipating skills at sectoral level⁴⁴. Social partners welcomed the idea of reinforced cooperation and exchanging information about skills needed. To assess the feasibility of setting up European sector councils, the Commission launched a feasibility study last year, with a survey and interviews with key stakeholders. Results from the study recommended setting up sector skills councils under certain conditions. In its report⁴⁵, the expert group on New Skills for New Jobs also recommended the creation of EU sector councils to analyse what skills would be needed; to address skills mismatches and to bring updated information and advice to the attention of policymakers and other stakeholders in the field of employment, education and training. This initiative also has the support of the Consultative Commission on Industrial Change at the European Economic and Social Committee⁴⁶.

Objectives

Companies and workers of a given sector face common challenges across the Union. This applies to anticipating skills and matching them with the requirements of the labour market. There is, however, little or no exchange of information between those who monitor the development of these issues at national level. The Commission therefore wishes to offer support for a platform at sectoral level for social partners and national observatories on skills and employment. This would enable sharing of information and best practice and provide recommendations on quantitative and qualitative trends in employment and skills needs in a given sector, as well as on other issues related to qualifications and competences.

The Commission invites the sectoral social partners to take the lead and engage on a voluntary basis in networking efforts aimed at developing a European sector council in their sector on a voluntary basis. The Commission will provide a framework and financial support for partners inviting in this regard, within the limits of its resources to develop this networking. This support will be conditional on an evaluation of the councils in terms of output, commitment, satisfaction and value-added.

⁴² COM (2008) 868 final: *New Skills for New Jobs — Anticipating and matching labour market and skills needs*.

⁴³ COM (2009) 257 final: *A Shared Commitment for Employment*.

⁴⁴ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&eventsId=209&furtherEvents=yes>.

⁴⁵ *New Skills for New Jobs: Action Now*

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=697&furtherNews=yes>.

⁴⁶ Exploratory opinion CCMI/68 adopted the 17/02/2010 on *Matching skills to the needs of industry and evolving services — possible introduction of sector-based employment-skills councils at European level*.

Structure proposed

European sector councils would take the form of networks among national observatories on skills and employment, together with European sectoral social partners (or other representative stakeholders) who would chair the council of their sector and be responsible for its day-to-day management. To ensure that skills mismatch issues are adequately addressed, relevant European representatives from education and training organisations should be invited to participate.

Timetable and Commission support

The Commission envisages setting up sector councils in two phases: first, identifying existing national observatories and councils on jobs and skills, and second, setting up the sector council, bringing together these bodies in a network. The first and second phases of the process should be launched in 2010 and 2011 for a limited number of pilot sectors. The Commission also envisages the possibility of supporting the setting up of a transversal council to allow for exchanges among sector councils.

Annex 8

Involvement of social partners and sectoral social dialogue committees (SSDC) in the Commission impact assessment procedure

The annex to the revised Impact Assessment Guidelines⁴⁷ contains a specific section on standards for consulting social partners (p. 15, point 5.2). It makes a distinction between initiatives in the field of social policy on the one hand, and social implications for a specific sector on the other. The revised guidelines clarify the need for consultation of existing European sectoral social dialogue committees should there be social implications in the sector concerned:

Commission Decision 98/500/EC stipulates that each sectoral social dialogue committee, for the sector of activity for which it is established, 'shall be consulted on developments at Community level having social implications'. You should therefore verify whether your initiatives will create social implications for a sector for which a sectoral social dialogue committee exists. If this is the case a consultation of the committee has to be organised with the assistance of the Unit 'Social Dialogue and Industrial Relations' in DG EMPL.

EU social partners have welcomed the clarification in the revised guidelines regarding the need for timely and systematic information and consultation of SSDCs if there are social implications at sectoral level.

Consultation of sectoral social dialogue committees is complementary to other forms of consultation, notably public consultations, and it differs from wider consultation of other actors in civil society in that social partners engaged in SSDCs are recognised by the Commission as representative actors of the sector concerned. A consultation of an SSDC on an impact assessment would include a definition of the underlying problem, the relevant policy options and an estimate of social and employment impacts of the various options and any relevant accompanying mitigating policy measures.

A possible joint position of the committee on the impact assessment can therefore give a strong, representative indication about realistic policies and their impacts and implementation. It can improve policy-making and facilitate the communication of decisions. Addressing requests to the relevant committees has two advantages. It is a means of obtaining a formal and representative view based on existing social dialogue structures and contributes to the development and policy relevance of European social dialogue at sectoral level.

The consultation of SSDCs in the context of impact assessments is organised on the basis of their existing work programmes and meeting planning, in cooperation with the '*Social Dialogue and Industrial Relations*' Unit of DG EMPL and other Commission services involved. The policy services responsible for the impact assessments take due account of the opinions expressed by the European social dialogue committees in the context of their consultation. To enable transparent and efficient consultation, the Commission will publish a list of all planned impact assessments, along with the Commission work programme.

⁴⁷ See footnote No15.

Annex 9

Overview of NACE classifications for the committees

Sector	NACE classification
Agriculture	NACE rev.2 class 01 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 01) most closely covers the sector, including the growing of crops, fruits and vegetables, the raising of animals, landscape gardening, hunting and related agricultural and animal husbandry service activities, and excluding forestry and logging and related activities, fishing and fish farming and veterinary activities.
Agro-food industry **	NACE rev.2 classes 10-12 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 15-16 and 51.3-51.4) most closely cover manufacture of food products, beverages and tobacco products.
Audiovisual services	NACE rev.2 classes 18, 58-60 and 63 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 22 and 92) most closely covers the sector, including: printing and publishing activities; the reproduction of recorded media; motion pictures and video, radio and television programme production, distribution and broadcasting activities; recreational, cultural and sporting activities; activities of news agencies.
Banking	NACE rev.2 class 64 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 65) most closely covers the sector and includes banks, credit institutions and financial service activities other than insurance and pension funds.
Central administration*	NACE rev.2 class 84 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 75) most closely covers the sector, including general public administration activities, regulation of the activities of providing health care, education, cultural services, compulsory social security and other social services, foreign affairs, defence activities, justice and judicial activities, public order and safety activities, and fire service activities.
Chemical industry	NACE rev.2 classes 20-22 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 24-25) most closely covers the sector, including petrochemicals and plastics, specialty and fine chemicals, pharmaceutical products and pharmaceutical preparations, and consumer and other chemicals.
Civil aviation	NACE rev.2 classes 51.1, 51.21 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 62.A and 62.2) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including scheduled and non-scheduled passenger and freight air transport as well as relevant support activities, ground handling and air traffic management.
Cleaning industry	NACE rev.2 class 81.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 74.7) most closely covers the sector, including: services provided by specialised contractors, building maintenance and associated cleaning, cleaning of trains, buses and planes, waste management services and disinfecting and exterminating activities.
Commerce	NACE rev.2 classes 45-47 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 50-52) most closely cover the sector, including retail and wholesale trade including repair and trade of motor vehicles.
Construction	NACE rev.2 classes 41-43 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 45), covering all forms of building and civil engineering activities as well as specialised construction activities such demolition and site preparation and the renting of construction or demolition equipment with operators.
Contract catering	NACE rev.2 class 56.29 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 55.51-55.52) most closely covers the sector, including canteens, catering and other food service activities.
Education	NACE rev.2 class 85 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 80) most closely covers the sector, including pre-primary, primary, general secondary, technical and vocational, tertiary, adult and other education
Electricity	NACE rev.2 class 35.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 40.1) most closely covers the sector, including the production, transmission, distribution and trade of electricity.

Extractive industries	NACE rev.2 classes 05 and 07-09 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 10 and 13-14) most closely covers the sector, including: mining of hard coal, lignite, iron and non-ferrous metal ores, and minerals; extraction of peat and salt; other mining and quarrying activities and support activities; it excludes the extraction of crude petroleum and natural gas.
Footwear	NACE rev.2 classes 15.2, 22.19 and 22.29 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 19.3) most closely cover the sector, including the manufacture of footwear from materials such as textiles, plastics, rubber or leather as well as specialised products such as snowboard boots and protective footwear.
Furniture	NACE rev.2 class 31 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 36.1) most closely covers the sector, including manufacture of office and shop furniture, kitchen and other furniture.
Gas	NACE rev.2 class 35.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 40.2) most closely covers the sector, including production, distribution and trade of gas.
Horeca	NACE rev.2 classes 55-56 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 55) most closely covers the sector, including hotels and accommodation, restaurants, catering, cafés, canteens, short-stay accommodation and similar establishments.
Hospitals	NACE rev.2 classes 86-87, and notably NACE rev.2 class 86.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 85.11), most closely cover the sector, including hospital, human health and care activities.
Information and communication technology services (ICTS) **	NACE rev.2 classes 58-63 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 22, 64.2, 72, 92) most closely cover publishing activities, motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities, programming and broadcasting activities, news agencies, telecommunications, computer programming and information services activities.
Inland waterways	NACE rev.2 classes 50.3-50.4 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 61.2) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including inland passenger and freight water transport as well as relevant support activities.
Insurance	NACE rev.2 class 65 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 66) most closely covers the sector and includes insurance, reinsurance and pension funding, except compulsory social security.
Live performance	NACE rev.2 class 90 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 92.3) most closely covers the sector, including artistic and literary creation, performing arts, interpretation, operation of arts facilities, fair and amusement parks and other entertainment activities in direct contact with the public.
Local and regional government	No specific NACE classification covers local and regional government. NACE rev.2 class 84.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 75.1) covers administration of the state and the economic and social policy of the community, and NACE rev.2 class 84.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 75.2) covers the provision of services to the community as a whole (excluding central government). Other activities such as social work, health care and education are covered by other NACE classes and may in many cases form part of local and regional government, too.
Maritime transport	NACE rev.2 classes 50.1-50.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 61.1) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including sea and coastal passenger and freight transport as well as relevant support activities.
Metal industry	NACE rev.2 classes 25-30 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 28-30) most closely cover the sector, including manufacture of metal products; computer, electronic and optical products; electrical equipment; machinery and equipment; motor vehicles; ships and boats.
Paper industry	NACE rev.2 class 17 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 21) most closely covers the sector, including manufacture of pulp, paper and paper products.
Personal services	NACE rev.2 class 96.02 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 93.02) most closely covers the sector, including hairdressing and other beauty treatment.

Postal services	NACE rev.2 classes 53.1-53.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 64.11-64.12) most closely cover the sector, including postal and courier activities. However, the services provided by postal operators may also include communication, logistics, retail, money transmission and other financial services, and many others besides. Indeed, the NACE rev.2 classification has been adapted to allow for a distinction of activities into 'postal activities under universal service obligation' and 'other postal and courier activities'.
Private security	NACE rev.2 class 80 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 74.6) most closely covers the sector, including private security activities, security systems service activities and investigation activities.
Professional football	NACE rev.2 class 93.12 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 92.62) most closely covers the activities of sport clubs. Professional football is one part of this classification.
Railways	NACE rev.2 classes 49.1-49.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 60.1) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including passenger and freight rail transport as well as relevant support activities.
Road transport	NACE rev.2 classes 49.3-49.4 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 60.2) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including passenger and freight transport as well as relevant support activities.
Sea fisheries	NACE rev.2 class 0.3 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 0.5) most closely covers the sector, including marine and freshwater fishing and aquaculture.
Shipbuilding	NACE rev.2 classes 30.1 and 33.1.5 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 35.1) most closely cover the sector, including the building, repair and maintenance of ships and boats.
Sports **	NACE rev.2 class 93.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 92.6 and 93.0) most closely covers sports activities, including the operation of sports facilities, activities of sports clubs, fitness facilities and other sports activities.
Steel	NACE rev.2 class 24.10 (equivalent to NACE rev.1.1 class 27.1) most closely covers the sector, including manufacture of basic iron and steel and of ferro-alloys.
Sugar	NACE rev.2 classes 10.81-10.82 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 15.83-15.84) most closely cover the sector, including the manufacture of sugar and sugar confectionary.
Tanning & leather	NACE rev.2 class 15.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 19.1-19.2) most closely covers the sector, including tanning and dressing of leather, and manufacture of luggage, handbags, saddlery and harness.
Telecommunications	NACE rev.2 classes 60.1-60.2, 61 and 82.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 64.2) most closely cover the sector, including: radio and television broadcasting; wired, satellite and other telecommunications activities; maintenance of the network; and call centre activities.
Temporary agency work	Temporary agency work cuts across NACE sector classifications and refers to situations where workers are employed by an agency, and then, via a commercial contract, hired out to perform work assignments at a user enterprise.
Textile & clothing	NACE rev.2 classes 13-14 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 17-18) most closely cover the sector, including the manufacture and production of textiles and clothing.
Woodwork	NACE rev.2 class 16 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 20) most closely covers the sector, including sawmilling and planing of wood and manufacture of wood and products of wood and cork, except furniture, and excluding forestry and logging activities.

* committee in test phase; ** candidate sector for new representativeness studies

Annex 10

Number of employees in the EU in 2008, by sector (NACE-2)

	<i>NACE class and description</i>	<i>Number of employees (in 1000)</i>	<i>Number of employees (in %)</i>
1	Crop and animal production	2.277	1.23 %
2	Forestry and logging	404	0.22 %
3	Fishing and aquaculture	95	0.05 %
5	Mining of coal and lignite	366	0.20 %
6	Extraction of crude petroleum and natural gas	95	0.05 %
7	Mining of metal ores	62	0.03 %
8	Other mining and quarrying	258	0.14 %
9	Mining support service activities	129	0.07 %
10	Manufacture of food products	4.115	2.22 %
11	Manufacture of beverages	496	0.27 %
12	Manufacture of tobacco products	60	0.03 %
13	Manufacture of textiles	863	0.46 %
14	Manufacture of wearing apparel	1.532	0.83 %
15	Manufacture of leather and related products	476	0.26 %
16	Manufacture of wood and of products of wood and cork	1.140	0.61 %
17	Manufacture of paper and paper products	702	0.38 %
18	Printing and reproduction of recorded media	1.017	0.55 %
19	Manufacture of coke and refined petroleum products	230	0.12 %
20	Manufacture of chemicals and chemical products	1.413	0.76 %
21	Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations	849	0.46 %
22	Manufacture of rubber and plastic products	1.569	0.85 %
23	Manufacture of other non-metallic mineral products	1.479	0.80 %
24	Manufacture of basic metals	1.391	0.75 %

25	Manufacture of fabricated metal products	3.828	2.06 %
26	Manufacture of computer	1.658	0.89 %
27	Manufacture of electrical equipment	1.507	0.81 %
28	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	3.192	1.72 %
29	Manufacture of motor vehicles	3.168	1.71 %
30	Manufacture of other transport equipment	1.113	0.60 %
31	Manufacture of furniture	1.325	0.71 %
32	Other manufacturing	989	0.53 %
33	Repair and installation of machinery and equipment	935	0.50 %
35	Electricity	1.549	0.83 %
36	Water collection	441	0.24 %
37	Sewerage	149	0.08 %
38	Waste collection	887	0.48 %
39	Remediation activities and other waste management services	48	0.03 %
41	Construction of buildings	4.977	2.68 %
42	Civil engineering	1.399	0.75 %
43	Specialised construction activities	7.677	4.14 %
45	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles	3.207	1.73 %
46	Wholesale trade	6.632	3.57 %
47	Retail trade	15.710	8.46 %
49	Land transport and transport via pipelines	4.976	2.68 %
50	Water transport	290	0.16 %
51	Air transport	482	0.26 %
52	Warehousing and support activities for transportation	2.561	1.38 %
53	Postal and courier activities	1.930	1.04 %
55	Accommodation	2.090	1.13 %
56	Food and beverage service activities	5.389	2.90 %
58	Publishing activities	1.113	0.60 %

59	Motion picture	312	0.17 %
60	Programming and broadcasting activities	277	0.15 %
61	Telecommunications	1.315	0.71 %
62	Computer programming	2.067	1.11 %
63	Information service activities	225	0.12 %
64	Financial service activities	4.058	2.19 %
65	Insurance	1.104	0.59 %
66	Activities auxiliary to financial services and insurance activities	898	0.48 %
68	Real estate activities	1.255	0.68 %
69	Legal and accounting activities	2.235	1.20 %
70	Activities of head offices; management consultancy activities	811	0.44 %
71	Architectural and engineering activities; technical testing and analysis	1.887	1.02 %
72	Scientific research and development	770	0.41 %
73	Advertising and market research	799	0.43 %
74	Other professional	497	0.27 %
75	Veterinary activities	147	0.08 %
77	Rental and leasing activities	441	0.24 %
78	Employment activities	1.015	0.55 %
79	Travel agency	544	0.29 %
80	Security and investigation activities	1.185	0.64 %
81	Services to buildings and landscape activities	2.932	1.58 %
82	Office administrative	1.066	0.57 %
84	Public administration and defence; compulsory social security	15.573	8.39 %
85	Education	14.727	7.93 %
86	Human health activities	11.405	6.14 %
87	Residential care activities	3.780	2.04 %
88	Social work activities without accommodation	4.347	2.34 %

90	Creative	541	0.29 %
91	Libraries	603	0.32 %
92	Gambling and betting activities	307	0.17 %
93	Sports activities and amusement and recreation activities	1.146	0.62 %
94	Activities of membership organisations	1.618	0.87 %
95	Repair of computers and personal and household goods	332	0.18 %
96	Other personal service activities	1.884	1.02 %
97	Activities of households as employers of domestic personnel	2.392	1.29 %
98	Undifferentiated goods- and services-producing activities of private households for own use	11	0.01 %
99	Activities of extraterritorial organisations and bodies	171	0.09 %
No answer		696	0.37 %
Total		185.615	100.00 %

Source: Eurostat, Labour Force Survey; annual averages